

EESTI PÄEVA- LEHT

ESTNISKI DAGBLADET

Kolmapäeval, 21. veebr. 1973

Nr. 14 (3802)

15. aastakäik

Venelaste huvi SALAPÄRASE käsikirja vastu

Salapärasest käsikirjast, mida omistatakse kindral Laidonerile, jutustab New Yorgis ilmuv Vaba Eesti Sõna oma 8. veebruari numbris. Ajalehele jutustatakse Stockholmist, et siin on umbes neli aastat tagasi pakutud müüa Prantsusmaal elava umbes 55-aasta vanuse Hillar Lehari poolt mingit käsikirja, mida viimane nimetas "Kindral Laidoneri päevikuks".

Lehari olevat tutvustanud ennast kui iseseisvusagasse Centum-klubi asjajajat, kus Laidoner oli liige ja keele käest ta a. 1940 saanud hoiule saanud käsikirja, kuna kindral aimanud oma vangistamist. VES teatel olevat alles hiljuti sama isik pakunud sama käsikirja müüa vabas maailmas asuvatele eestlastele.

Kul temalt küsiti, kas ta sellest päevikust mõned fotokopialised tõendid võiks saada, siis tulid vastuseks ainult ärakirjad üksikute lehekülgedest, kus tähelepandavaks asjaoluks olnud K. Pätsi ja J. Tõnissoni mustamine.

Vaba Eesti Sõna kuulumist mõõda ei ole asjatundjad, kes kindral Laidoneri lähemalt tundsid, päevikut ehtsaks ja seadsi küsimuse alla, kas ülemjuhataja üldse päevikut pidas. Tal olid korrektsed ja head vahekorrad mõlema nimetatud riigitegelasega.

Nagu Eesti Päevaleht kuulteleb täiendavalt, on praegu Prantsusmaal Strasbourgis ühe kohaliku kiriku majavalitsejana töötav Hillar Lehari kõnesoleva "päeviku" käsi-

kirja müüa pakunud ka ühele eesti kirjutajale. Ka selle pakumise puhul olevat müüja läbirääkimised niipea katkestanud, kui kirjastus nõudnud fotokopialid mõnest lehekülgedest teose ehtsuse selgitamiseks.

Ka olevat Lehari poolt esitatud seletused käsikirja tema kätte sattumi-

Prantsusmaal elunev Hillar Lehari olevat salapärase käsikirja müüa müüdnud N. Lõdu saatkonnale Pariisis.

se kohta osytunud mittepalkapida-vaiks.

Niipalju kui on selgunud ülemjuhataja lähedal seisnud isikute seletustest, et ole Johan Laidoner kunagi mingit päevikut pidanud — seda kinditavad nagu ühest suust tema katuagaegsed kaastöölisid kui ka sugulased ja sõbrad.

Et tegemist on võltsinguga, juhul kui sellist käsikirja üldse olemas on ning küsimuses pole mingi teadassia sündinud, kinditab ka teade mida Lehari enda poolt levitatavat, et "päeviku" käsikirja on müüd ühe ainult umbkaudselt identifitseeritava vahemehe kaudu maha müüdnud Pariisi N. Lõdu saatkonnale.

Nagu juba tähendatud on eemal-seisjail võimata öelda kui palju sel-lest jutust võib tõsioludele vastata. Täiesti võimata see muidugi pole, et nõukogude propagandapaarast on ühe "päeviku" valmis vabritseerinud, mille eesmärgiks ilmselt on Pätsi ja Tõnissoni mustamine. On see nii, siis ei ole muidugi võimata, et varsti päevavalgale ilmuvad ka Pätsi ja Tõnissoni "päevikud", milledes omakorda Laidonerit mustatakse.

BATUN (Balti pöördumine UNO poole) on osutunud energiliseks organisatsiooniks, kus tegevad on eeskätt noored balti akadeemilised inimesed. Pildil üks eestipoolseid agaraid tegelasi ja külastusdelegatsiooni liikmeid dr. Heino Ainso esinemas ühel BATUN-i koosolekul.

BATUN külastas UNO-delegaate: Suur ettevaatus

NEW YORK — Balti rahvaste võitlusorganisatsiooni BATUN'i esindajad on viimaste nädalate kestel teinud New Yorgis suure töö Euroopa julgeolekukonverentsi ettevalmistustöödest osavõtjate riikide informeerimiseks Eestil, Lätil ja Leedul probleemidest. BATUN'i esindajad külastasid Liitunud Rahvaste Organisatsiooni nende riikide esindusi, kes on saanud oma delegaadid Helsingis toimuvale Euroopa julgeolekukonverentsi eelnõupidamisele. UN-i esindustele anti üle Ülemnõukogu Eesti Põhise ajajal Toronto's Rahvus kongressil vastu võetud resolutsioonid, samuti Eesti ja Läti noorte maailmakongresside seiskokohad.

Külastamisel jõuab BATUN'i esin-
dajad veendumusele, et lääneliigid
ei kavatsa anda de jure tunnustust
N. Liidu praegustele piiridele.
Ühendriikide esindaja Liitunud Rah-
vaste Organisatsioonis William E.
Schaufele võitis Balti delegatsiooni
vastu 24. jaanuaril ning kinditas, et
Balti probleemide käsitlemisel ei ole
Ühendriikide poliitikas oodata mingi-
suguseid muudatusi.

Balti delegatsioonid konstateerisid,
et lääneliigid teevad Helsingis toimu-
vat eelnõupidamist suuremaid
pingutusi raudeesiridest lähtumise
seks ning esitavad kommunistlikku-
dele riikidele ettepanekuid inimiste,

idee ja informatsiooni vabaks liiku-
miseks ida ja lääne vahel.

Lääneriikide ettepanekute kohaselt
tuleks konverentsi eeltoode tegemine
jagada kolme komisjoni ja kümne
alamkomisjoni vahel, kes arutaks
läbi kõik probleemid enne kui need
esitatakse üldkoosolekule.

Kommunistlikud riigid ei ole ilm-
selt huvitatud lääneriikide ettepa-
nekutest ning nende kava kohaselt
peaks konverents käsitlema ainult
Euroopa julgeolekuküsimusi, kau-
banduse ja tehniliste teadmiste
ajandamist, kultuuriliste sidemete
loomist ning Euroopa julgeoleku
järg. lkh. 7.

LEEDU PÖGENIK KREEKAST USA-s TEINE TULEMAS

NEW YORK (VES) — Möödunud aasta lõpul äratas ajakirjanduse tähelepanu Vene kalalaeva põgenemine ja asüüli palumine Kreekas, kusjuures teatati, et laeva meeskonnas olnud 8 liikmest üks on leedulane ja et põgenemine vabadusse sündis kalapaadi kapteni algatusel. Ainult üks mees laeva meeskonnast siirdus tagasi Venemaale. 19. jaanuaril saabus põgenenud meeskond Kreekast, kus nad olid saanud esialgselt asüüli, reisiau-rik "Christoforo Colombo" pardal Kirikute Maailmanõukogu põgenike ümberasumist korraldava organi toetu-
sel New Yorki. Leedulase põgenikuks oli laeva raadiotelegrafist Vytautas Gadlauskas, sünd. 1938.a.

V. Gadlauskas seletas oma loost
järgmist: Ta teeninud raadiotelegra-
fistina väikesel vene kalalaeval "Vis-
hera", mille meeskond koosnenud ai-
nult 8 mehest. 10. augustil ma. ol-
nud nad oma laevast peardamasse
Mustamere Kershni sadamas. Et seal
kõiki parandustööd ei saadud toha,
saadeti paat edasi Odessasse.

Sealt pärast parandustööde lõppu

14. augustil merele saadetuna kutsu-
nud ühel päeval laeva kapten mee-
skonna kokku ja teinud neile ettepa-
neku kogu grupiga põgenemiseks va-
basse maailma, siirdudes selleks paa-
diga möne lääneriigi sadamasse. Mee-
skonnast nõustunud põgenema kohe
7 meest. Üks teatanud vastuseisust
ja sellest, et ta siirdub tagasi N. Ve-
nemaale. See ei muutnud meeskonna

7 liikme kava. Neist 7-mest olid
kuus venelased.

Algul kavatsatud peadiga siirduda
mõnda Türgi sadamasse, kuhu tee li-
hem ja seotõttu kergem jältajate
käest pääseda.

Lähemal kaalumisel aga muude-
tud kava, kuna Türgi võimude käi-
tumine leedulastel lõnnkikaaper-
järg. lkh. 7.

Klaipeda Leedus on vene traallaevastiku baas. Pildil üks emalaevadest abitraaleritega. Ühelt selliselt abitraalerilt põgenes Kreekas meeskond.

EPL 21. veebruaril 1973

ENESEKAITSE

Politiiline võitlus tänapäeva maailmas on muutunud üha vägivaldsemaks. Käimas on terve rida sisiliikumisi n.n. vabastamistüübid, mis sisuliselt ja vormiliselt vabades riikides, millised arendavad terrorit nii elanikkonna kui ka ametivõimude vastu ning sageli segades ka teisi rahvaid asjadesse diplomaatide, firmade esindajate jne. ärarõvimise kaudu, et sellega sundida valitsusi vange vabastama ning lunarahasid maksma.

Sellesse terroritegevusse kuuluvad ka lennukaaperdamised, poliitilised mõrvad teistes maades ja koguni komandokatsioonid sellest tüübit, nagu see esines ajastel Müncheni olümpiamängudel, mis araablaste poolt uputati verre.

Rootsi seisis nendest sündmustest kuidagi viisi kõrval ja kaugel, kuigi ka siin on viimastel aastatel vasakäärmuslased ja fanaatikud saanud rohkem mänguruumi ja on julgenud isegi luua avalikult esinevaid erakondi, milliste programmides on vägivald ja riigipöörde.

Ei saa unustada ka tekkinud "rahvalikumisi", millised on pühendunud demonstratsioonidele ja agitatsioonile mitte ainult teiste maade "vabastusliikumiste" toetamiseks, vaid sageli ka rootsi riigikaitse ja politseivõimu õnnestamiseks, välisriikide ründamiseks jne.

Traditsiooniline hoiak, et "seda ei juhta Rootsis", muutus järevalt paari vabustusega, mis sellesse ühelt poolt Jugoslaavia suursaadiku tapmises ja hiljem lennukaaperdamises saadikutapjate vabastamiseks. Mõõdund septembri seadis valitsus ametisse erikomisjoni poliitilise vägivalda väitmisel ettepanekute tegemiseks min. Lidbomi juhtimisel.

Rootsi oli asunud seisukohale, et demokraatlik maa peab asuma kaitseiseseisundisse vägivaldaktide vastu. Loomulik ja hädavajalik järeldus ja seda eriti tekkinud olukorras, kus siin maali on tihti apodeeritud teatud vägivaldse mujal ja isegi asutud terroriliikumise toetama.

Baltlastele on mõnigi kord meenutatud, et nad ei võitle oma asja eest "kaasasegeli" s.t. nad ei tarvita vägivalda ja kasutavad oma relvavaid sõna ja selgitust. Ei ole kaua tagasi kui Arbeteris Johan von Bonsdorff rootsi terrori arengust kirjutasid juhtis tähelepanu, et terroritaktika nii vask-, kui paremaarmusluses on kujunenud samaseks ja hoiatas, et kui kõik ekstremistide taktikat kasutama hakkavad, siis võivad sellele olla saatuslikud tagajärjed ühiskonnas.

Bonsdorff tuletas ekstremistidele meelde, et Skandinaavia leidub grupe, kel on ülim õigus oma huvide kaitsta, näit. baltlased ja karjalased (kellest pool miljonit kihutatakse oma kodudest, kui Hitler Stalini vabad käed andis Soome ründamiseks Talvesõjas).

Mis juhtuks, kui need ekstsionid võtaksid omaks Palestiina-terroristide ja kroaatia natsionalistide püstolikuulipilduja-taktika. Bonsdorff kirjutas:

"Mõtelge järele rootsi ekstremistide igasugustest kalibritest, milliseks kujuneksid tagajärjed, kui baltlased ja karjalased lähel päeval ärkasid sama sorti "poliitilise teadvusele", mida teie nii soovjalt

soovitate. Võin kinnitada, et sel juhul vähemalt teie ei istu enam juhtivats positsioonil".

Baltlased on teatavasti valinud mittevägivaldse tee, kuigi see vähemalt praeguste mõtude järele kaugeltki ei ole nii efektiivne poliitilise võitluses. Baltlased on jäänud soliidsete demokraatias välja kujunenud meetodite juurde ja on kindel, et nad pikemas perspektiivis on teinud õieti, kui nad soovijalvalla kiusatusete pole jäänud.

Kasvõi sellepärast, et demokraatiad on üha suureneval määral asunud end terrori vastu kaitsma ja aegapidi teevad terroristlike poliitilistele võitlejatele nende tegevuse võimatuks, olgu, siis nende eesmärgid nii õilis ja kiitustvääriv kui tahes. Rootsi osas viitab sellele aegulose eeltähtsustatud vägivaldauurimise-komisjoni "enne" jõule valitsusele esitatud raport, mis soovibalt seadusandlust terrorismi võimaluste pidurdamiseks.

Min. Lidbomi on nüüd vastav seaduseelnõu valmis ja selles on ette nähtud võimalused teatud välismaalsete gruppide ja isikute sisse-reisi takistamiseks, kui neid võidakse kahtlustada terroristlike organisatsioonidesse kuulumises, samuti tugevdatakse kontrolli seda laadi poliitiliste põgenikena vastu võetud isikute üle, m.h. andes poliitilisele suuremaid volitusi.

See kõik osutub vajalikuks, kui sama seaduse restriktioone ei hakata kasutama ka demokraatlike võitlusmeetodide tarvitavate pagulasorganisatsioonide vastu ja kes ilmselt vajavad õiguskaitses garantii, et see nii ei toimu — uus seadus ei tohi lõpu teha üldiselt huumanele selle maale põgenikepoliitikal, mida ka riigiprokurör Roman-dar oma kriitikas esile tõstis samal ajal seaduse vajalikkust rõhutada.

Muide haaras Romanderi kriitika kinni äärmise vasakus ja hakkas võitlema seaduse vastu, nagu see oleks neile mingi eluküsimus. Siin tuleb esile uus probleem: kui seadus puudutab väljast tulevaid ja välismaalastest terroristide, siis võib neid sama hästi tekkida ka rootsi kiiresti arenevas vask-ekstremistide endi flooras, kes esitlagul vägivalda ümber ainult kooli teoretiseerivad, kuid kellest ei tea, milla nad seda praktiseerima hakkavad.

Ideliiselt peavad nad ja vajalik-kuks Rootsi "vabastamist" praegu-sest, nende arvates ikka veel viha-tavast ja "rahvavaenulusest" kapita-listlikust riigikorrast. Ka selles osas vajab rootsi demokraatia kait-set.

KLA

Eesti hümn raadios

Dirigent Sten Frykberg, rootsi muusikaradio soovikontserdi toimetaja, on lubanud laupäeval, 24. veebruaril kl. 10–12 vahel programmi nr. 1 toimuva kontserdi programmi paljutada ka "Mu isamaa mu õnn ja rõõmu" heliplaadi eesti segakoori ettekanndes orkestri ja orel saatel Harri Kiiski juhatusel.

Vastava soovi eestlaste nimel andis Frykbergile üle Johannes Lindvere Uppsalast.

VÄLISKOMMENTAAR

UUE AJASTU OOTEL

Mõõdund kauuvahetusel pidas rahvusvaheline organisatsioon Inter-parlamentaarne Unioin, lühendatult IPU, nädalapäevi kestnud istungi Helsingis rööbiti seal toimuvate mit-meepoliste ettevalmistavate läbirääki-mistega Euroopa julgeoleku- ja koostöökonverentsi korraldamiseks. IPU loodi juba 1889. aastal ja peab sest saadik kokkulekulekule läbiisei üks või kaks korda aastas.

Organisatsioon koosneb parlamendi-liikmetest erimaadest, millette arv on aegamööda kasvanud. Neist ei ole aga kõik alati konverentsidel esinda-tud, olgu ühel või teisel põhjusel. Nüüd Helsingis toimunud konverent-sil oli osavõtjaid 32 euroopa maalt ning Ühendriikidest ja Kanadast.

IPU ei ole, mingi otustav asutus, vaid võib ainult arutada küsimusi, ha soovivaldusi ja ettepanekuid. Organisatsiooni konverents Helsingis oli peamiselt pühendatud küsimuse-le, kuidas arendada koostööd Euroo-pas. Huvitava kombel olid erimaade parlamendiliikmete deklaratsioonid sedakorda üsna üksmeelseid.

Rõhutatud üldiselt, et nüüd on õige aeg vähendada vastuoluist Euroopas ja tugevdada niiviisi koostööd. Seda rõhutas eriti vene peadeleagaat Shiit-kov viitega, et Euroopa seisvat nüüd uue ajastu lävel. Amerika senaator Stafford oli mõnevõrra tagasihoidlikum arvamusel, et ollakse jõudnud läbirääkimiste perioodi.

IPU-konverentsi kõik delegaadid oma sõnavõttepõhjuisid nii või teisi tähtsustatuna Helsingis samal ajal käinud läbirääkimistele teise tõelise konverentsi ettevalmistamiseks Eu-

roopa julgeoleku ja koostöö küsimu-ses.

Tähelepanu juhtimisel viimasele olid eriti agard delagaadid Ida-Eu-roopa riikidest, Nõukogude Liiduga eesotsas. Nad rõhutasid kordkorralt, et ettevalmistavade läbirääkimised Helsingis omavat suurt kaalu ja pida-vat peatselt viima suure Euroopa-konverentsi teostamiseni.

Nõukogude esindaja rõhutas enna-kult, et seda lootust tulevat IPU-tea-daandest tugevasti alla kriipsutada. Tagamõte seisib nähtavasti selles, et kuigi IPU-konverentsil pole kuigi suurt kaalu, siis lasub rahvusvaheli-ne parlamendiliikmete kokkulekule ennast poliitiliselt siiski ära kasuta-da meeleolu loomiseks Euroopas vii-sil, mis on kooskõlas pingelangeami-sega Ida ja Lääne vahel.

Kas Euroopa seisab tõesti uue ajas-tu lävel, sellele küsimusele võivad tegelikult anda vastuse mitte parla-mentide esindajad, vaid valitsuste de-legaate amedlikud läbirääkimised kolmel erikonverentsil. Poliitiliselt

Vabariigi aktus Stockholmis

EV aastapäeva aktusel Stock-holmis esineb ooperibariiton Björn Asker.

On kujunenud kaunis kombeks Eesti Vabariigi aastapäevade aktus-tel täita aktusesaalis viimse koha-ni. Teeme seda ka tänava, vabariigi 55-ndal aastapäeval! Nagu ikka loodame eriti rohkemvõimusele näha nooremalt põlvkonda!

Stockholmis toimub aktus pühapä-evil, 25. veebruaril kell 13 päeval. Aktus algab täpselt ja see toimub meile vanas tuntu ja armastatud kohas — esindusliku Kontserthoone saules saalis. Kava on huvitavalt mitmekesi-ne, kõmdele järgneb rikkalik kont-seriosa. Aktuse kuulaliste avaneb ühtlasi hea võimalus tutvuda ümbe-rustustega ja renoveermistega, mis Kontserthoones paari viimase aasta jookul on teostatud.

Tunduvalt on muide paranenud suure saali akustika, mis aitab esile tõsta aktuse kontserdiosa muusikali- väärtusi. Esinevad Kabi Laretei, Björn Asker ja Stockholmis Eesti Meeskoor.

Neil, kellel ei ole olnud võimalusi hankida aktuse peatsemend celnõuiglt, saavad pääsmedil osta ka aktuse pä-eval Kontserthoone fuajes, alates pool-teist tundi enne aktuse algust. Aktus algab täpselt kell 13. Pühapäeval, 25. veebruaril,

kõige tähtsamaks nende hulgas on Helsingis toimuvad ettevalmistavade kõnelused Euroopa julgeoleku ja koostöö asjus, nagu sellele juhtis tähelepanu ka IPU üsjalet kokkulekule.

Agat ettevalmistavate läbirääkimise õnnestumine on suurel määral sõltuv kahel erikonverentsi tulemustest mujal. Üheks on Genfis peetav SALT-läbirääkimised USA ja N. Liidu vahel nn. ofensivsete strateegilis-te tuumrelvade piiramiseks, mis on väga komplitseeritud ja seetõttu ka rasked.

Teiseks on jaanuari lõpul Viinis alanud NATO ja Varsavipakti vahe-line konverents relvastatud jõudude vähendamiseks Kesk-Euroopas vastastikkü tasakaalustatud viisil.

SALT-läbirääkimiste esimene voor viis mõõdund aastel teatavasti kok-kupeppeni nn. defensivsete tuumrelvade piiramisel. Läbirääkimiste teine käimasolev voor ofensivsete relvade küsimuses on seevastu palju proble-mirikkam ja hõlmab rohkeld küsi-musi, mida NATO-rigid peavad üli-malt tähtsaks oma julgeolekule.

Lugu pole parem ka vastaspoolte sõjajõudude kärpimiseks Kesk-Euroo-pas, mis seisab Viini konverentsi päe-vakorras. On silmatorkav, et just sel-le konverentsi vastu on N. Liit üsna vähe huvi tundnud. Ja kui N. Liit pärast aastaid kestnud valkimist lõ-puks NATO ettepanekule vastu tuli ja konverents tänavu jaanuari viima-sel päeval võib alata, siis ei saa sel-lest veel optimistlikke järeldusi teha.

Pigem vihjavad kõik tundemärgid sellele, et kuna idabloki rigid on Kesk-Euroopas tunduvus ülekaalus oma konventsionaalse sõjajõudude poolest, siis saavad läänerigid seda tasakaalustada oma tuumrelvade abil. See aga tähendab, et konverents Viinis on väga lähedalt seotud SALT-läbirääkimistega Genfis.

Mõlemad kokku on omakorda eel-tingimused Euroopa julgeoleku- ja koostöökonverentsi toimetulekuks. Palju jääb veel teha enne kui võib ütelda, et Euroopa seisab uue ajastu lävel.

A. K.

Stipendiume kunsti alal

Riiklike kunstialaste stipendiumi-de jagamisel sai 15.000 kroonise suure stipendiumi Göteborgi Sora Teatri eesti päritoluga lauljatar Ellen Palmas. Fotokoski alal sai 5000 kroonise reisistipendiumi fotograaf Rein Vähne Stockholmist.

EESTI PÄEVALEHT

Eestniska Dagbladet

Peatoimetaja Juhana Koka

Vastutav väljaandja

(ansv. utg.)

Arvi Moor

Toimetus ja talitus:

EESTI MAJAS Stockholm:

Wallingatan 32, 1 tr.

Postiaadress: Box 667

101 29 Stockholm 1

Telefon 21 84 46

Toimetaja Eeskiltnus Jüri Aus

Andr. Eesti Päevaleht, Box 120,

331 02 Eeskiltnus, tel. 016/14 77 72

Tellimispostigiro nr. 15 67 70-0

Kuulutusarvete postigiro 60 59 00-0

Eesti Päevaleht Förlags AB,

Stockholm

Tellimishind:

Aasta kr. 158:-

Termin (4 kuud) kr. 57:-

Kuu kr. 16:-

Väljaandja EESTI PÄEVALEHT

FÖRLAGS AB

Trükkija: Eeskiltnus-Kuriers

Tryckeri AB Eeskiltnus 1973

Toronto Eesti Majas on korduvalt toimunud laudkonnavestlusi tervishoidlike probleemide üle, kus ettekandjaks ja küsimustele vastajaks on kohalikud eesti arstid. Muu hulgas on Toronto eesti arstid ärraldanud omavahel ka näidatööd valveteenistuse kaasmaleaste teenimiseks. Pildil eesti arstide laudkond äsja sel vestlusel Peetri koguduse saalis. Vasakult: dr. Pahapill, dr. P. Paas, dr. E. Arro ja dr. H. Meindock.

Miliza Korjusest Eestis ja meist endist paguluses

Mõni number tagasi ilmus "Eesti Päevalehes" Riisikõnnum New Yorgis ilmutav "Vaba Eesti Sõnast" võetuna lauljatar Miliza Korjuse rahvuse kohta, kusjuures VES ridadest paistis, nagu tunkaks pahameelt sellepärast, et M.K. peab rahvusest poolatariks. See kutsus esile mõnesuguseid assotsiatsioone, mis vääriskid jagamist EPL lugejaskonnaga.

Kui Miliza Korjus oli saavutanud maailmakulsuse ja menu kolortuuri-sopranina ja filmi "Suur vales" ühe peaosalisena, sain ülesandeks ütleda tema isa kolonel Korjust ajaleht "Vaba Maa" jaoks. Vana kolonel, kes oli olnud pärast Venemaalt optandina kodumaale saabumist mõnda aega EV Sõjakooli saksa keele lektoriks ja seda oli olnud ka tsaarivalitsuse ajal Varssavi sõjakooli juures Poolas, võttis lehemehes väga sõbralikult vastu, jutustas tütre Miliza lapsepõlvest ja kunstilisest arengust.

Korjuse perekonnas harrastati palju muusikat, vana kolonel mängis ise hästi viiulit ja minu sealoolekul oli tal püüdnud lahti Paganini üks capricciodeid. Viiulile ja viiulipoognale osutas ütle kolonel Korjus:

"Näete — ne nende abil panin ma Miliza laulma! Kui ta vahel vastu hakkas, andsin talle viiulipoognaga. Miliza silmad olid tihit vett täis — aga ta laulis..."

Kui küsisin, mis rahvuse Miliza kuulub, vastas kolonel:

"Seda ma ei tea, mis rahvuse kuulubaks Miliza end peab, kuid seda tean ma kindlasti, et Korjuse mehed on alati olnud eestlased."

Korjuse koduseks keeleks oli saksa keel ja Miliza oli esimeses abielus eesti-saksalase von Foelschiga. Olles 1930 Tallinn-Kosel asetses Eesti Ajakirjanike Liidu puhkekodu majavanemaks ja elades suveti seal, mäletan et samal aastal elas Ajakirjanike Kodus ka Miliza Korjus enda mehega ja ootas esimest last.

Milizat ja tema abikaasat küsisid sageli külastamas ta isa, vend ja hõimlased ja nad moodustasid väga lõbusa ja eleva seltskonna Kose kodu ni rahvusvahelises seltskonnas.

Miliza Korjuse vend teenis Eesti sõjaväe kaptenina ja oli Sõjakooli suurtükiväe klassi õhvitseriks, aas 1939 Saksamaale ümber ning hiljem, viieksikümnendal algul ühendriikidesse, kus töötas Washingtoni Kongressi raamatukogus venekeelsete trükkide osakonnas. Ta suri Washingtonis mõni aasta tagasi ka eesti ajakirjanikus.

Miliza Korjus üritas kahekümnen-dil lõpul "Estonia" ooperilavale pääsemist. Ta laulis ka ooperikooris, kuid solistiossa ta ei pääsenud, "Estonias" tekkisid Miliza püüdluste vastu int-

riigid ja ta jäi nende tõttu "Estonia" eemale.

Esimes paari korral Tallinnas ka iseseisva kontserdiga ja Milizast kõneldi kui "lootustäratavast lauljast". Olles küllaltki küps omal alal, siirdus Miliza Korjus kolmekümnen-dil algul Saksamaale avaraimad esine-misvõimalusi otsima. Seal saavutas ta selle, mida ta pürgis — maailma-kuulsuse.

Kosel elades oli mul võimalus veenduda, et Miliza kõneles korraliku eesti keelt. Kõnelesin temaga selles keeles paaril korral ja seda keelt kõneles Miliza ka kodu perenaiega ja teenijaskonnaga.

Muide — ühel suvel teenis Kosel perenaie praktikanina äsja Tuvi tänavana naiskutekooli majapidamisharu lõpetanud sarmikas ja nooruslikult kaunis Gerda Valentin, hilisem Gerda Murre, kellest hiljem sai "Estonia" ooperi- ja hiljem ka ooperi primadonna.

Miliza Korjuse ema oli poolatar ja suurtes muusikaleksikonides on Miliza rahvuseks märgitud poolatari. Kui ta end sellesse rahvuse kuuluvaks peab, siis ei tohiks see meid väga riivata ega meis pahameelt äratada.

Albert Schweitzerit küsiti kord, missuguse rahvuse kuuluvaks ta end peab. Ta konvereeris oma emaga ja pidas temaga kirjavahetust prantsuse keeles. Ta oli lõpetanud Strasbourgi ülikooli kaks teaduskonda ja kolmanda teaduskonna lõpetas ta Pariisis Sorbonne'i ülikoolis. Albert Schweitzer vastas:

"Ma mõlen saksa keeles, järelikult olen ma saklane."

Jätame Milizale tema poola rahvuse, sellega austab ta enda ema, ja vaadeldes lähemalt, milliseid rahvuse muutumised teostuvad meie endi ümber. Täunigem parem seda, kui-

das eestlastest vanemad kõnelevad endi lastega rootsi keelt, kuidas ühe rootsi kõrgema õppeasutuse eesti vanematest sündinud pro-rektor koos oma eestlannast naisega ja lastega on loobunud oma rahvusest, astunud välja eesti üliõpilasorganisatsioonist ja katkestanud oma sidemed kooli-vendadega. Selliseid näiteid võiks tuua jätkuvalt.

JÜRI REMMELGAS

Hiina tahab osta inglise lennukeid

Hiina on pöördunud Inglismaa poole küsimusega, kas oleks võimalik sõltu osta 200 atakklenikut tüübi Hawker Siddeley Harrier. Tegemist on läänes ainsana esineva vertikaalselt tõusva ja maanduma atakklennukiga, mis tegelikult ei vaja üldse lennuvälja.

Varem on hiinlased alati olnud oma sõjaväelennukite N. Liidust, samuti ehitatud neid litsentsi alusel kohapeal. Inglastele tähendaks äritehing umbes 150 miljonit naela, mis oleks kasulik nende suhteliselt viit-salale majandusele.

Probleem seisneb aga selles, et Nato reeglite kohaselt ei tohi kommunistlikele riikidele müüa sõjalis-strateegilist varustust. Eventuaalselt müügi peab seega Nato peakorter oma õnnistuse andma.

Tegelikult on Hiina juba varem olnud inglaste käest lennukeid, kui-gi on tegemist olnud reisilennukite-ga.

Narva pidu Göteborgis

Üle hulga aja on Narva Spordiklubi juhatus leidnud, et peaks korraldama peo kõikidele eestlastele Göteborgis. Pidul eiab asit reedel, 23. veebr. algusega kl. 20 Eesti Majas, Drottningg. 27.

Nagu tavaliselt on odava sissepääsu sisse 10,- arvestatud suupistide ja mõistagi jalakeerutus moodsa disko-teemmuusika saatel. Disk-jockey ülesandend on enda peale võtnud Siim Broberg. Kõik eestlased teretulnud, koos tuttavate ja sõpradega.

• Svariviki kriitiku kuulutati abielulajutena maha Luule Tamleht ja Ulf Geijer. Laulatus toimub sa-mas 2. märtsil.

N.Liidus enneaegne loomade tapmine söödapuuduse tõttu

Ameerika nisutranspordites N. Liitu esineb hilinemisi ja osalt ka puudulikkus planeerimist, seda eeskätt väljaveosadamates Texas. Seevastu on aga Kanada transpor-did N. Liitu kulgenud täpselt.

Vastavalt lepingule müüvad ameeriklased N. Liidule kokku kümme miljonit tonni nisu, kusjuures transpordid peavad olema lõpetatud juuni lõpuks. Pool terijali viiakse kohala USA kaubalaevadel, pool vene laevadel, või N. Liidu poolt üritatud alus-tel.

Kanada müüb N. Liidule algusea 3,5 miljonit tonni terijali, hiljem veel 1,5 miljonit tonni.

Igal juhul pole N. Liidu massmeedias senijani nimetatud teravilja-sõja ühegi sõnaga. Ometi on tegemist hiigeltelinguga, mis peab katma mõõdukasast püüdajaks, mida põhjuses ikaldus, püü ja ka valesti planeerimine üldiselt.

Seevastu on aga Leningradi ajalehed kritiseerinud laevade pikaldast lossimist, kusjuures selgelt vihjatakse terijalaevadele. Probleeme on tekkinud ka sadamates, mis arvavad

Läänemere või Musta Mere kallastel. Kui ameeriklastel on Texase transpordid kokku kuhjunud, siis võib N. Liidu osaselda sedasama.

Lossimine on aeglane ja raskusi esineb ka transportidega sadamalin-nadest vene sisemaale.

Teatud märgid viitavad asjaoluile, et läänest saabuv viil saabub liiga hilja, et täielikult päästa söödaprobleeme karjakasvatustes. Nähtavasti on juba nüüd esinenud loomade enneaegset suunamist tapamajadesse.

Moskvas näiteks ilmus müügile erakordselt palju liha, peamiselt sortide, mida tavaliselt on vähe saadaval. Näiteks vasikaliha, mis annab oletada, et söödapuudusel on toimu-nud hädapatmist.

Vene ekspordid märgivad, et teravilja sisseveo hilinemine ei tähenda veel seda, et N. Liidus tekivad kuhj-mised suuremas skaalas. Kevadel oleks asi hullem, sest siis on raud-teed üle koormatud kunisväärtisega, mida sunnatakse põllumajanduse.

Arvestuste kohaselt peaks aga suu-rem osa teraviljatranspordist olema lõpetatud just sõlleks ajaks, märgi-vad venelased.

Autoteede maksud Euroopa riikides

Et katta suurte autoteede ehitamise ja korralduse kuluisid, kavat-sevad nüüd ka Lääne-Saksa valitsus uue maksuena kehtestada Autobahnide kasutamise maksu. Tegemist on teedemaksuga, mis lisandub õil-maksule ja teisi automaanikke koormavale maksudele.

Euroopas on teedemaks olemas pal-judes riikides. Näiteks peavad auto-ga DDR-i sõitvad välismaalased tasu-ma piiril teede kasutamise eest kau-guse järel. Kuni 200 km viis D-mar-ka, kuni 500 km 25 D-marka.

Ka enamik prantsuse autoteedest alluvad maksusüsteemile. See kehtib, kuna teed ehitati erakapitaliga. Al-nult 140 autoteede võrgust on maksu-vaba. See on riiklik autotee osa. Sõit Pariisist Lyoniks maksab näiteks 32 franki. Lyonist edasi kuni Marsellie-ni 21 franki.

Kreekas tuleb tasuda suurte mitme-rajaliste teede kasutamise eest Kate-rini-Ateena vahel 75 drahmist. Kõik teised teed on maksuvabad.

Ka itaalia suured autoteedraadad fi-nantseeriti eratehviote poolt ja seega on siit nendele maksuline. Strada del Sole tuleb näiteks tasuda sõidu eest Milaanost Naapolini 52 D-mar-ka. Säält edasi kuni Sitsiliasse on sõit vaba. Aastakaart Strada del Sole kasutamiseks maksab 20 000 liiri.

Alles 30 aasta pärast lähevad nime-tatud teed riigi omaduseks ja arva-tavasti muutuvad maksuvabaks.

Austrias nõutakse teemaksu Bren-neri autoteel alates Innsbruckist.

Maks ühe sõiduauto eest on 75 shil-lingit, edasi-tagasi pilet maksab 110 shillingit. Maksukohustusele alluvad ka Gerlose, Grossglockneri, Silveret-ta ja Timmelsjochi nimelised maan-teed, samuti läbisõit Felbertauern tunnelist.

Shveitsis puudub üldine teede-maks, kuid selle eest tuleb tasuda suurest Sankt Bernardi tunnelist lä-bisõidu eest 10-25 franki, vastavalt auto suurusele.

Hispaanias kehtib maksukohustus 40 pesseet autoteed Gerona-Barce-lona ja Sevilla-Cadiz.

Need turistid, kes sõidavad autoga N. Liitu, peavad tasuma piiril "Sov-transautole" viis rubla, kusjuures bussid maksavad 30 rubla ja enamgi. (LTE).

Bridzhi-klubid keelati

N. Liidus keelati bridzhiklubi-de tegevus, kuna seda Moskvas loetak-se "soitsiaalselt kahjulikuks".

Nõukogude Spordikomitee, kes ol-suse partei käsil on teinud, ütleb teadaandeks, et olevat raske mõista, miks üldse selliseid klubiisid asuta-takse: "Kuid sellised klubiid tegu-vad Viinluses, Tallinnas, Kievis, Lvovis, Tbilisis, Moskvas, Leningra-dis j.t. inimesed. Veel enam, bridzhi-liidud Eestis ja Leedus on korralda-nud omavahelisi ja vabariiklikke tur-niire juba aastaid."

Teadaande järele on tulevikus lu-batud bridzhi mängida vaid eravilisi eraseltskondades. Spordikomitee on keelanud ka naiste jalgpalli, kuna see olevat naiste tervisele kahjulik.

Venelased peavad seega lugu vaid malest kui ajuspordist. Bridzh on kurjast...

Külastage
EESTI MAJA
WALLING, 34-1

Kohalik elu

STOCKHOLM

Tennisklubi kella-vile-tee
Stockholmi Eesti Tennisklubi korraldab pühapäeval, 11. märtsil alguse-ga kell 14.30 Ooperikeldri peoruumi-des kella-vile-tee. Kava kohta ilmut-teade hiljem.

• Vietnamis kommunistide käes olnud sõjavangide vangilooleku aeg loetakse valitsuse otsusega tegevte-nistuseks ja nendele makstakse väl-ja täispalk ning ühendatakse vasta-valt teenistusvanusele. Mõni sõja-vang saab vabanemisel korraga kät-te 100.000 dollari.

Eesti professorid kanadalastega UNO-s

NEW YORK (VES) — New Yorgis viibis möödunud nädalal Kanadast, Waterloost, sealse luterlikus üliõpilaste 11-likmeline grupp prof. Toivo Miljan juhatusel. Üliõpilaskoostis oli nendega kaasas veel teine sealse üliõpilaste eestlastest õppejõud prof. dr. Karl Aun, kes õpetab rahvusvahelist õigust ja võrdlevat riigigust. Üliõpilaste palvel oli grupile korraldatud Kanada UNO-i puutuvais küsimustes. Lektoriks olid kutsutud saatkondade esindajad Egiptuse, Briti, Lääne-Saksa, Prantsuse, Jugoslaavia, N. Vene ja Rootsi saatkondadest.

Iga saatkonna esindaja esines loenguga, millele järgnesid küsimused ja diskussioon. N. Liidu saatkonna poolt oli lektoriks saadetud saatkonna 1. sekretär Vladimir Fedorov. Lektorid tutvustas üliõpilastele prof. T. Miljan.

Nagu kuuleme, on üliõpilased esitanud huvitavaid küsimusi, eriti N. Liidu saatkonna mehele. Näiteks päritud ka 1968.a. saadik N. Venemaa poolt okupeeritud Tšehhoslovakkia üle. Saatkonna esindaja jäanud päris kimpus. Aas esitatud küsimusi Vene poliitika kohta jäänud tal üldse vastamata. Märtsi, et hoopis huvitavam olnud Jugoslaavia esindaja, kellega jäädud väga rahule.

Prof. Toivo Miljan, töötas mõnda aega tagasi Waterloo luterlikus üliõpilaskoolis ka oma teaduskonna dekaanina. Ta loeb üliõpilastele rahvusvahelist

poliitikat, Euroopa integratsiooni küsimusi jne.

Viibides siin, külastasid prof. T. Miljan ja prof. Karl Aun teatrid, käisid lõunatamas E. Majas ja T. Miljan kohtus ka siinsete nooremate akadeemiliste ringkondadega. Dr. K. Aunil oli huvitav kohtamine ühe oma endise üliõpilasega Jamaikalt, kes nüüd on New Yorgis oma maa saatkonna 1. sekretär.

● Harrise ringkõrgemisel lugesid vastataja president Richard Nixon kuuest viimases presidentist kõige paremaks USA välispoliitika juhtimisel. Siseseadades aga paigutataja Richard Nixon kolmandale kohale John-F. Kennedy ja Franklin D. Roosevelti järel.

BALDER JAAN vestleb:

Rooli taga ja kõrval

Kuidas teie end tunnete, kui autot juhitakse? Kas olete närviline? Üks mu tuttav ütles, et tema vihkab seda tegevust. Miski hinna eest ei istuks rooli taha, kui saaks teist. Aga ei saa ju. Tänapäeva elu on nii seatud, et lase aga ringi ratastel.

Üks teine tuttav ütles, et temale on autojuhtimine heaks meelelahutuseks. Kui töökohas hing täis aetakse või kodus pahandus juhtub, siis ta jookseb uksest välja ja autosse lähed sõitma. Tihti-tahtu nälisama ringi, kosutab närve. Ütleb, et autojuhtimine pakub talle siis suurt rahu.

Jah, mõjub rahustavalt. Kui tunni aja pärast tagasi lähed, on närvingest lahti, nii vahenevad, et võib sellele naeratada, kes süüdistas täis tehti. Tähendab, vihasid teda.

Ma tunnen üht abielupaari, seal on naine igasuguse närveiduse sõidu ajal enda peale võtnud. Tema autot ei juhi, ta juhib Johannesit, oma meest, kes juhib rooli taga. Ei lase teda kunagi üksi sõitma, alati peab ise kaasas olema. Istub juhi kõrval, kaart või plaan, ma ei kudas seda ei meta, on tal põlvedele laiali laotatud. Uurib seda ja ütlevad, et nüüd tuleb see ja see tänav, siis sa pead vasakule pöörama. Ta loeb neid õpetussõnu Johannesile ka, kui nad sõidavad oma koda lähedal olevasse toidukauplusesse, mille vahet nad on käinud, tähendab sõitnud juba kümnekond aastat.

Uhel sõidul ma olin kaasas, siis ma vaatasin nende koostööd päris suure vaimevustega. Proua muudkui seadis prille ette ja võitis neid nina pealt ära ja mina käis kogu aeg üles ja alla, kord kaardi kohal, siis jälle püsti, et lugeda tänavate nimesid. Ega ta ninaga lugenud, aga nüpsik tünnu se ju ka püsti kui pea püsti aetakse, et paremini silmitseda, kael olei.

Ühes, et järgmine tänav on Hilgata, seal sa pead vasakule pöörama. Kui Johannes ei keera, siis hakkas naine hüsteeriliselt karjuma, et oled sa pime või oled sa kurt. Johannes ei vastanud midagi, sõitis edasi ja pööras

ära alles järgmisel tänavanurgal, keeras hoopis paremale. Ja tal oli õigus.

Valgusfoore pidas see proua ka kogu aeg silmas, kuigi minu teada Johannes silmasetus oli väga hea. Vahel küsis ta naine suure häälga, et oled sa hulluks läinud või, hakkad punase tulega sõitma? Johannes ei vastanud ka sel korral midagi, sest tuli oli siis juba roheline ja andis närvilise prouale vastuse, et mee mees ei ole hulluks läinud.

Kord ma küsisin Johanneselt, kui me olime nelja silma all, et kuidas su närvid vastu peavad, kui kõrvalt kogu aeg õpetatakse, näigutatakse, hurjutatakse ja isegi sõimatakse. Mind see segaks nii, et ma kaotaksin tasakaalu, mille tagajärjel võib kergesti õnnetus juhtuda. Silna aga oled nii rahulik nagu kalju meres: las laiene tornata nii, et pritsmeid lendab. See ei ole sinu asi. Kuidas sa saad nii rahulik olla?

Johannes ütles, et asi on väga lihtne. Neil on niisugune tööjootus. Naine võtab kogu ärevuse, mis on seotud sõiduga, enda peale. Ta teeb seda nii põhjalikult, et mehele ei jää kübetki pingeid ega põnevust. Sellepärast saab tema, Johannes, olla täiesti rahulik.

Ega ma selle proua üle naera. Ma saan temast väga hästi aru. Ta kardab, et sõidu ajal võib midagi juhtuda ja tahab seda ära hoida.

Ma ise olen suurema hirmu läbi elanud. Kartsin ka, et sõidu ajal võib saatuslikku juhtuda. Ma rõõgu, kuidas see oli. Üks mu hea tuttav võttis mu kord pikemale teekonnale kaasa. Lähed inimesena tabis muljet jätta, et temal on sellist kasu, kui ta mu kaasa võtab. Minu kasust ta ei tahtnud midagi kuulda. Ühes, et sellisest parem sõita, ajame juttu, aeg läheb kiiresti ja ei ole karta, et äkshilse sõit ajab ühe silma.

Ajamine juttu ja kõik oli päris kena, minul tore tuju teadmises, et prii sõit, ühe kümne dollari jääb taskusse. Aga siis äkki tuli mulle midagi meelde. Selle mu hea tuttava oli lood nii, et va-

Energia ületarvitamine on inimkonnale ohtlik

Maakeral kindlustavad meile normaalse elu organismide ja nende keskkonna suhtel korraldavad nn. ökoloogilised seadused (ökoloogia — teadus organismide ja nende keskkonna suhetest), millele elisandub veel energia normaalse tarbimise. Nende seaduste rikkumine ja energia ületarvitamine võib põhjustada elu hävitava katastroofi. Näiteks esineb inimene kohta keskmiselt vajalikku energianormina päevas 2500 kalorit. See on nn. bioloogiline energia, mille üle- ja alatarvitamine põhjustab surma.

Bioloogilise energia tootmiseks on praegu inimkonna kasutatud 4 miljardit hektarit kultuur- ja karjamaad. Teadlased väidavad, et see maa-alad suudab rahuldada inimkonna bioloogilise energia normaalse vajaduse: veel ainult 50 aasta jooksul, sest siis ületab maakeral inimeste arv 10 miljardi piiri (juuredkasvatustas praegu 2 prots. ehk 70 miljoni).

Märkasvav elukeskkonna saastamine sest mida rohkem tarbijad, seda rohkem jäätmel.

Ületarvitamine ja — tootmine ja ole enam heaolu, sest normaalse heaolu saab esineda ainult siis, kui loodus suudab kasutada kõik toodetavad jäätmel (muuta ehk uuendada need taaskasutatavaks energiaks). See tähendab: kui püsib nn. häireteta ökoloogiline ringe ehk tsirkulatsioon. Et seda säilitada, et tohi ka inimeste arv tõusta üle ökoloogilisele ringele vastava normi.

Bioloogilise energia kõrval kasutatakse ka tehnilist energiat. Selle tarvitust on praegu iga maakera elaniku kohta keskmiselt 34 000 kalorit. Seega umbes 14 korda suurem kui bioloogiline energia tarbimine. Lisaks ei esine ka tehnilise energia tarbimine ühtlaselt.

Näiteks kasutab USA, mille elanikkond moodustab ainult 5,4 prots. maakera elanikest, 34 prots. kogunenud energiat. Selle vastu aga arenevad maad, kus elab 70 prots. maakera elanikest, kasutavad ainult ühe seitsmendiku kogunenud energiat.

Üldse on energiatarbimine maakeral piirkonniti väga erinev. Näiteks tarbitakse Indias praegu päevas iga elaniku kohta 3700 kalorit tehnilist energiat (1,5-kordne bioloogilise energia keskmine tarve), Euroopas 67 000 kalorit (27-kordne bioloogilise energia tarve) ja USA-s 206 000 kalorit (82-kordne bioloogilise energia tarve). Seega: mida kõrgem elatustase, seda suurem tehnilise energia tarbimine.

Tehnilisest energiast annavad hüdroelektrijaamad 2,2 protsenti, maad 40,6 protsenti, süsi ja turvas 36,8 protsenti ja maagaas 20,3 protsenti. Kui tehnilise energia kasutamise jätkub püsima praegusele tasemele, siis juba mõneviisi varusid veel 200 aastaks ja säraarvud 200–300 aastaks, kuid uraan 235 varusid siiski ainult 30 aastaks! Kuid probleemiks on ka hapnik, mille tootmine pidevalt väheneb ja tarbimine suureneb. Näiteks kasutavad tehnilised põlemisprotsessid iga aasta keskmiselt 15 miljardit tonni hapnikku.

Kaasaaja suurima probleemine esi-

neb siiski õhu, vee, mulla ja elavate organismide saastamine. Näiteks paiskub praegu iga aasta atmosfääri keskmiselt 150 miljoni tonni mürgist värveldioksiidi, 230 miljoni tonni toksilist süsinik-monoksiidi ja 20 miljoni tonni tahked suitsuosakesi koos vähijahust põhjustavate substantsidega.

Lisaks paiskavad autod õhku tohutul määral tina. Näiteks Šveitsis iga aasta 1000 tonni. Ookeanidesse satub iga aasta 5–10 miljoni tonni õli. Kuid ka mujale: järvedesse ja jõgedesse. Ainsuiki Rheini vette satub iga aasta 10 000 tonni õli. Aatomjüraamad levitavad radioaktiivsust. Praegu töötab juba ligikaudu 300 aatomjüraama.

Nelle lisanduvad veel rohked rumakatsed, mida Puna-Hilina ja Prantsusmaa korraldavad atmosfääris, USA ja Nõukogude Liit maa all. Radioaktiivsust põhjustab mitte ainult somaatilisi, vaid ka geneetilisi häireid.

Tehnilised põlemisprotsessid paiskavad iga aasta atmosfääri 15 miljardit tonni süsinikdioksiidi. Kõige selle tulemusena tõusid viimase 100 aasta jooksul atmosfääris esineva süsinikdioksiidi kogus 10 prots. võrra, ja arvestused näitavad, et kuni aastani 2000 ta tõuseb veel 17 prots. võrra.

Süsinikdioksiid absorbeerib soojuskirgi. Seega muutub ka atmosfääri temperatuur. Samuti põhjustab suuri muutusi veekeskkonnas sinna sattu soojus ja väetisained ning mürgid kogus. Šveitsi teadlane — ökoloog professor — P. A. Tschumi ennustab, et siis, kui atmosfääri temperatuur tõuseb umbes 3 kraadi võrra, sulab kogu polaarpiirkondade jää ja kõigi merede veetas tõuseb 120 meetri võrra, kusjuures muutused kliimas on juba praegu nähtavad.

Lisaks valmistab kohati juba raskust ka puhta joogivee saamine. Selle põhjustab üldine vee saastamine ning asjaolu, et vee tarvitamine ületab isegi juba 1950. aasta koguse 100-kordselt. (L.T.E.)

Masinaid päevauudiste levitajad tänapäeval

Kui Teine maailmasõda lõppes oli USA-s kasutusel kõigest viis tuhat eriliskul kuuluvat televisiooni. 1963 kui toimus Kennedy matuse translatatsioon, oli neid juba 54 miljonit. See on näide, kui kiiresti arenes kahe aastakümne jooksul informatsioonivahendus.

1955 oli maailmas 677 televisiooni saatkannat, ainult aastani 146 väljastpool Põhja-Ameerikat, 1964 olid need arvud juba vastavalt 5100 ja 4100.

Lisaks võimaldavad kiired informatsiooni süntroon-telikaaslaadid mis võimaldavad näha üht teatavat sündmust televisiooris juba 1,3 sekundit pärast selle tegeliku esinemist.

Seega võiski maailm näha ja jälgida kuidas mõne aasta eest inimene astus Kuule.

Ülvaaste masin-informatsiooni ja selle taluvõime ei esita USA ajakirja Bagdikian oma raamatus "The Information Machines" kus ta nendib, et pärast trükkunsti leulamatist ei esimeseks kiireks informatsiooni vahendajaks rotatsiooni masin (1814).

Hiljem lisandus sellele telegraaf, siis televisioon, mis võimaldab üheaegselt kõigile maakera elanikele toimuva sündmuse eestistamise.

Silmapaistavat oma etendab tegelikkus ka transistor-raadio. 1954 müüdi USA-s 198 000 tükki, kümme aastat hiljem aga juba 550 miljonit. Samal ajal tõusis radio saatkannade arv maailmas 6500-t 16 000-t.

Rõõbiti masina-informatsiooni areneb ka trükkunsti tehnika. Näiteks võimaldab nüüd üks RCA ma-

sin laduda minutit 1800 rida ja üks CBS-Mergenthaler linotron 15 000 rida minutis.

Kui Gutenberg vajas piibli trükkimiseks nelit aastat, siis nüüd toimub see 77 minuti jooksul. Kui ajalehe toimetusele seni võimaldas teleprinter minutit 45 sõna vastuvõtmise, siis nüüd võimaldavad toimetuse-radiid juba 86 000 sõna ülekandmise minutis.

On loomulik, et see soodustab ka ajakirjandusliku informatsiooni levitamist. 1950 ilmus USA-s ainult kümme teaduslikku ajakirja, tänapäeval kaugtelt ühe saja tuhande.

Et kõike vajalikku ja toodetavat säilitada, loodi ka nn. mikroform töötus. See areneb niivõrd edukalt, et varsti võidakse vesitaskus reisile kaasa võtta kuni tuhat raamatut. Isegi on muidugi, kas keegi seda raamatukogu viitsib või jaksab läbi lugeda.

Praegu vajatakse ühe keskmise USA päevalehe maht kuni 600 000 sõna, koostamiseks umbes seitse tundi. Aastal 1990 valmistab aga elektronarvuti sama mahuga lehe viie minuti jooksul. Sama aja jooksul annab ta selle lugelule edasi vastiavate aparaatide kaudu. (L.T.E.)

● USA-s tegutses umbes 100-likmeline neegritest koosnev terroritide grupp, kes end nimetas Mustaks Vabadusarmees ja oma peamiseks ülesandeks on teinud politseteke mõrvamise, teatasid New Yorgi politsei juhid.

Toronto eestlaste peoõhtutel ja kossvõimistel on viimasel ajal väga sageli kavalist osa täinud populaarne öde-venna muusikute paar Katrin ja Enn Kuuskne. Enn Kuuskne on simpaatne saksofonimängija, kuna öde Katrin on Torontos üks eesti noorema generalstooni paremaid pianiste.

Koeksistens — külma sõja kaasaegne vorm

NEW YORK (ME) — Ameerika konservatiivide nädalalehe "human Events" Euroopa korrespondent intervjueris Hollandi väljapaistvat poliitikut ja ajakirjanikku Frans J. Goedhart'i, kes on Lääne-Euroopas hästi tuntud parlamentidega seotud kelle artiklitele rahvusvahelise poliitika alal omistatakse suurt tähelepanu. Kuna aega teenis ta NATO parlamentaarses komisjonis Hollandi esindajana, korduvalt osa võtnud Strassburgi konverentsidest ja suure tsirkulatsiooniga ajalehe "Het Parool" — asutajana.

Kõigepealt Goedhart on tugeva NATO toetaja. Intervjuu tähendas ta, et äärmiselt tähelepanuväärne, et venelased ei taha midagi teha NATO-ga. Nüüdseks Lõuna vägede kontingendi vähendamist väljaspool Venet piire.

Küll räägivad venelased palju kultuurilistest läbikaimistest, kaubavahetusest. Tegelikult ballerinaid ja viiulimängijate vahetamine ei too mingisugust Kremli ohu vähendamist Lääne-Euroopale, Zeltingimuseks, Euroopa julgeoleku tõstmiseks on vene vägede viimine Nõukogude Liidi piiride taha.

Ei Poola, Ungari ega teiste riikide sõjaväed ei ole, ohtlikud Lääne-Euroopale. Nad on ohtlikud ainult siis, kui venelased on nende keskel — seepärast ei ole mingit tarvidust nõuda nn. satelliitide vägede vähendamist.

Ida-Euroopale oleks suureks abiks kui nende esindajad konverentsil laul nõuaksid et vene üksused lahkuksid nende territooriumilt.

Praegusel ajal ei ole pinevus ja oht Euroopale sugugi vähenenud, olgu et püütakse väita, et külma sõda on likvideeritud, ja asemele on astunud koeksistents. Tegelikult koeksistents on ainult uueks nimeks külma sõja.

Selk, et mitmed lääneriigid kavatsevad tunnustada Ida-Saksamaad, on Goedharti arvates olukord, kus vaba mees tunnustab orja omaväärtiselt, kuid orja olukord ei muutugi pärmugi, küll laga orjapere mees võib oma võimu suurendada.

USA ja Euroopa peaksid jääma lahedasiks: on tõi, et USA on mõneks ajaks peitunud Euroopat, kui ka

Euroopa on peitunud USAst. Näib et USA lähenemine Moskva tolmub kaubandusliku läbikaimise huvides ja NAT Ohuvid jäävad tahaplaasile.

Euroopa peab arendama NATO raamistikku palju tihedamat poliitilist koostööd — eriti Euroopa suurvõimude. Väike Holland ja teised väikeriigid üksikult ei oma suurt mõjuvõimet, küll aga siis kui töötavad poliitiliselt koos. Praegune nähe, et Euroopa riigid üksikult ruttavad Kremliaga koostööle, on kasuks ainult Brezhnevile ja tema poliitilisele.

Euroopa poliitilise juhtkonna kohta Goedhart ütles, et Euroopas pole puudu selgelt ja kindlalt hindavaid mehi, kuid massidesse on imbutunud arusaamine: tuleb läheneda Nõukogude Liidule, et säästa rahu. Viimane olukord ei ole kasuks Euroopale.

"On ülimalt õnnetu olukord", ütles Goedhart, e ajal kus Kremli kardab oma rahast, tal näib õnnestuvat Euroopa "soomestamine", mis on Euroopa Kremli satelliitideks muutmise esimene etapp. Mitte Euroopa ei pea tegema kontsessioone, vaid seda peab tegema Moskva — mitte Euroopa ei tõmmunud üles raudseid eesriide.

Kui Moskva tõesti hindab rahu ja julgeolekut, siis peab ta maha rebima raudse eesriide. Nii tolle tubli hollandlase sõnad.

EL LG

Hollandi poliitik Frans J. Goedhart.

Kes on terve, kes haige? Simulandid vaimuhaiglas

Kas on arstiteaduslikult võimalik vaimuhaiglas eraldada terveid "hulludest"? See küsimus on väga kaua aega paljude arstide, teadlaste, kohtunikute ja kirjanikkude peal vaevanud. Eriti viimased aastad, kus üle kogu maailma on teatavaks saanud, mida tehakse Nõukogude Liidus nendega, kes tiliikaks muutuvad, nad saadetakse hullumajja ja kuidas ja kas nad seal kunagi välja pääsevad, on küsitav. Ja kui pääsevadki, siis jääb hullu stigam neile naguni elulõpuni külge.

Küsimust, kas terveid on võimalik haigestest eraldada kui nad kord juba vaimuhaiglatesse sattunud, püüdis kaheksa isikut Kalifornias lahendada. Kõik kaheksa simuleerisid sümptomeid valmiste tasakaalutusest ja nad kirjutati arsti poolt sisse vastavatesse ravilatesse. Arstid ei osanud valehaigsete oma mitmete katsete põhjal avastada, et vaimuhaiglas püüdis neid terveks ainult teel-dest patsientide. Arstid olid kaheksa isikut vaimuhaiglatesse ravile saatnud kui skisofreenikuid.

Ja selleks nad jäid kogu haiglas veedetud aja kestel — hoolimata, et need kaheksa püüdisid arstidele selgitada, et nad on terved.

Kogu selle "katse" algatajaks oli dr. David L. Rosenhan, Stanfordi ülikooli psühholoogia õigusteaduse professor. Katse kättis kolme-aastase ajaperioodi. Katset analüüsib dr. Rosenhan viimases "Science" numbris, milles ajakirja annab välja Ameerika teaduslik ühing Advance of Science.

Katsejärgestest olid dr. Rosenhan ise, siis kolm psühholoogit, üks lastearst, üks kunstnik ja üks koduperenaine. Artiklis pole nendest ühtegi — väljaarvatud kirjutise autor — nimeliste nimetatud.

Dr. Rosenhan ütles, et on tavaline nähe kohtu-psühholoogias, et arstid ei jõua omavahel kokkuleppele, kas mõrvas süüdistatud kaebalune on vaimuhaige või mitte.

Iga hea ja aus psühhiaater peaks teadma, et meil on võimatu eraldada valmiste terveid inimesi valmiste haigestest. See kõlab küll väga lootusetult ja heidab väga halbu varju selle ala eriarstidele, kuid see on kabjaks tõde.

Otskohe tekitab küsimus kui palju inimesi on valmiste täiesti terved, kuid veedavad oma elu ohtliku hullumaja seinete vahel? Kui paljud mehe hulgast on kaotanud kõik oma kodanikuõigused seetõttu? Kui palju holavad kohtulikust karistusest kõrvale sildi all, et nad on haiged ega ole võimalusel oma tegude eest vastutust kandma?

Traditsiooniline psühholoogia on klassifitseerinud terve rea sümptomeid, mis on otsustavaks teguriks patsiendi vaimse tervise määramisel ja mis asetavad piirjoone terve ja haige vahele.

Teiseks arvab dr. Rosenhan, et ümbrus avaldab inimestele palju enamat mõju ja määrab omalt poolt väga palju üle või teise asja kasuks või kahjuks. Et tähendada, et tegemist on õpetatud meestega nagu seda on arstid.

Kui nad inimest kohtavad haiglamöödes — eriti kui tegemist on vaimuhaiglas — siis on iga psühhiaatri mõtet pandud jooksma teatud rada, mis otseselt tingitud ümbrusest. Iga patsient muutub nende silmis abivajaks vaimuhaigeks.

Et seda viimast punkti tõestada, lasid eelmal aastal kaheksa pseudopatsienti ennast vale nime all ja vale elukutsete all vaimuhaiglatesse saata.

Nad kõik rääkisid ühesugust juttu. Nad kaebasid arstidele, et kuulevad "hääli".

Väljaarvatud nimi, elukutse ja "hääled" aga rääkisid nad oma isikuse puutuvast asjust tõi. Küsimustele oma perekonna, abielu ja sõprade kohta andsid nad õigeid vastuseid. Samuti asjade kohta, mis neid elus häirivad või vastupidi — rõõmustavad.

Kõlm "katsejärgestest" elasid enamas kui ühes haiglas — kokku 13 haiglas, mis assid mitmes osariigis idarannikust kuni läänerannikuni välja. Artikkel ei maini nimelisi ühtegi haiglat ega osariiki, kuid ütleb nii palju, et mitmed nendest vaimuhaiglastest on olnud uued uurimis- haiglad, mitmed aga vanad ja kõik olnud üleval peetud kas osariigi, föderaal või ülikoolide rahadega.

Niipea kui pseudopatsiendid "hai-

glas olid, loobusid nad kõnelemast oma "sümptomidest". Esialgu olid nad oma ütlust mõõda närvilised neid üllatas kui kergesti võis vaimuhaiglatesse sisse saada... Kuid varsti harjusid nad haigla igapäevase rutiiniga ja nende ainuke mure oli, kuidas siit nüüd välja pääseda.

Neile sai paari päeva pärast selgeks, et väljasaamine siit ei lähe kaugeltki nii lihtsalt kui sisse saamine.

Nad kõnetasid patsiente ja haigla personali nii nagu nad seda tavaliselt, väljaspool haiglamüürit, teeksid. Nad võtsid vastu kõik rohud, mis neile anti, kuid lasid need hiljem käimlast veega alla, olles selle rohtudest lahisaamise mooduse õppinud haigla patsientidelt.

Iga pseudopatsient ütles, et nad olid umbes 2100 igasugust pilli saanud, peamiselt rahustavaid rohte. Kui neilt küsiti, kuidas nad ennast tunnevad, ütlesid nad, et hästi, kõik haigusesümptomid on kadunud.

Kuna pseudopatsientidel oli palju aega, hakkasid nad endale märkmeid tegema kõigest, mis juhtus nende ümbruses. Esialgu varjasid nad oma kirjutamist, kuid nad nägid, et keegi selle vastu nagunii mingit huvi ei tunne, tegid nad seda valikult.

Mitmed patsiendid hakkasid neile nüüd tähelepanu osutama ja ütlesid: "Teie ei ole vaimuhaige. Olete ajakirjanik või ülikooli professor. Üürite vaimuhaiglate olukorda".

Kuid haigla teenistujatest ei pööranud ükski nende märkmete tegemisele või kirjutamisele vähimatki tähelepanu. Üks haiglaõde oli seda siiski märganud ja oma patsiendikaardile märkuse juurde "Tõsiand: "Patsient on haigusekulu kestel harjumuslikku kirjutamise maniaasse langenud".

Haigla teenistujad tõlgendasid pseudopatsientide käitumist tihti valesti. Kui üks sõbralik haiglaõde õhtul

ühe "katsejärgestest" koridoris jalutas leidis, ütles ta: "Olete täna rahutu ja närviline?"

Ja kui pseudopatsient vastas, et ei, mul on ainult igav, vastas öde: "Ma tean, ma tean, need on küll, mis teile rahu ei anna."

Patsientidel ja haiglateenistajail oli väga vähe kokkupuuteid. Haigla-personal oli peamiselt selleks, et patsientide kehalist vajadust eest hoolt kanda. Nad ei olnud patsientidest kui inimestest üldse huvitatud ja hoidsid nendest eemale nagu ükski tegu nakkushaigustega.

Üks pseudopatsientidest pentas kord teda "raviva" arsti jalutsurumise ja küsis: "Doktor, millal arvate, et ma võiksin koju minna?" Millele arst vastas: "Tere hommikust, Dave. Kuidas te ennast täna tunnete?" Ja küaldas kiiresti edasi — teda ei huvitanud patsiendi vastus üldse, rääkimata sellest, et ta patsiendi küsimustele ükski tõsiselt võtnud.

Üks patsientidest pekseti teiste ees sanitaari poolt läbi, kuna ta läks naeratares sanitaari juurde ja ütles "Sa meeldid mulle".

Patsientidel ei olnud kunagi õigust, neil ei olnud mingit võimalust ennast vägivalda vastu kaitseda.

Pseudopatsientide haiglaolekut kes- tades 19 päevast kuni 52 päevani — ole- nedes haiglaruumist. Kõik lasti haig- latest välja diagnoosiga: "skisofreen- rik — haigus korduv".

Dr. Rosenhan leiab, et kogu selle loo juures on kõige kurvem see, et see diagnoos jääb inimesele kui silt igaveseks külge. "Näiteks kui kedagi peetakse vähjahageks ja testid näitavad, et diagnoos on õige, on see ta- valiselt suur rõõmupäev," ütles ta.

"Kuid ma ei ole kunagi kuulnud ühestki psühhiaatrilisest diagnoosist, mis oleks ekslikult tunnistatud. See jääb pisima ja inimese kannab seda elulõpuni endaga."

Et arstid terveid haigestest eral- dada ei oska, tuleb dr. Rosenhani arvates sellest, et arstid on treni- tud otsima inimeste juures haigusi ja mitte tervist. On parem eksida sellega, et nimetad abistajia haigeks, kui et ütled haigele, et ta on terve.

Psühhiaatria puhul on see lähene- mispunkt väga vähe hädahoitlik, kuna vaimuhaige musta stigmat ei võta inimese küljest enam ükski asi hil- jem ära.

Et oma punkti tugevamini tõesta- da, tegi dr. Rosenhan teise katse. Üks õppehaigla oli kuulnud ta eel- mise katse tulemustest ega võtnud neid tõsiselt. Sealsed arstid valdisid äge- dalt niisuguse võimaluse vastu, et vaimuhaiglates võetakse vastu inimesi, kes on täie vaimse tervise juures.

Dr. Rosenhan teatas sellele õppe- haiglaile, et järgneva kuus kestel sa- detakse sinna viis kuni kuus pseudo- patsienti. Selle aja kestel võttis haig- la vastu 193 patsienti.

Haiglaristide arvates olid nen- dest 41 terved ja neid peeti dr. Ro- senhani poolt saadetuiks. Kuid dr. Rosenhan ei olnud haiglas ühtegi patsienti saatnud. Jääb vast igaves- ti vastamata küsimus, kas need 41 olid terved või haiged inimesed.

"Seda ei saa me kunagi teada," üt- les dr. Rosenhan. "Kuid mida me kindlasti teame, on see, et kui 193 patsienti puhul langetatakse 41 va- lediagnoosi, siis peab kuskil midagi viltu olema. Kahtlusevari langeb kogu meie vaimse häirete diagnoo- sististemeile. Seda lihtsalt ei saa enam usaldada."

Leinateateid

St. Catharines'is, Kanadas, suri 2. veebruaril Johannes Sildoja, sünd. 14. juunil 1906 Karksis.

Chicago, Ühendriikides, suri 3. veebruaril Endel Tultis, sünd. 14. jaanuaril 1915 Tõrvas.

Baltimore, USA-s, suri 4. veebruaril Bernhard Deklau, sünd. 15. oktoobril 1930 Tallinnas.

Bridgeportis, New Jersey osariigis, suri 24. jaanuaril Martin Truumees, sünd. 17. detsembril 1898 Saaremaal.

Chicago, suri 26. jaanuaril Salme Kaaver, n-nä Oiva, sünd. 7. jaanuaril 1889 Võrumaal.

Tartus suri 20. jaanuaril Artur Kal- jot, end. Tartu kommertsgümnaasiumi õpetaja.

Red Banks, New Jersey osariigis suri 31. jaanuaril Beatrice Jaanson-Kudi, sünd. 6. novembril 1912 Tartus.

Lakewoodis, New Jersey osariigis, suri 2. veebruaril Arthur Winkel, sünd. 7. aprillil 1905 Jõhvis.

Washingtonis, USA-s, suri Minna Leetsmann, n-nä Nerjuson.

Augsburgis, Saksamaal, suri 16. jaanuaril Martin Puusepp, sünd. 6. jaanuaril 1895 Eestis.

Tallinn-Nõmmel suri 29. jaanuaril Gustav Abiram, sünd. 1886 Eestis.

Ühendriikides suri Ludmilla Kirs- mäg.

Tallinnas suri 3. jaanuaril Anna Puhk, omaaegse töösturi Joakim Puhki leik, sünd. 11. nov. 1900. Ta oli yahepeal küüditatud. Maeti vanale Kaarli koguduse kalmistule.

Leicesteris, Inglismaal, suri 29. jaanuaril Eva Rattas, sünd. 15. veebruaril 1894 Hindul.

Londonis, Inglismaal, suri 28. jaanuaril Hilda Sanglepp, sünd. 24. mail 1908 Keavas.

**METSAKODU
UUDISMAA**

POSTIARVE 694771 FALKÖPING
VABAÕHUPHARKOND EESTI
SKAUTLIKELE NOORTELE

KOITJARVE
NOORTELE Scoutidele
TALLINNA Postkassa
siltideks GÖTEBORG
POSTIARVE 69497

Vanim kunst — kokakunst

Lugusid kulinaarajaloost

See pealkiri kõlav ehk hirmus ülepigutatult või on ehk mõne lugeja meelest pöörane hialdus. Kuid ei — kokakunst on tõsine kunst ja maailma suured kokad peavad ennast suurteks artistideks. Ei see täiesti nii on, näitab ehk kujukamalt Vatel'i lugu. Vatel oli omaaegne kuulus prantsuse kokk, kes valisess prints de Conde kööki kuningas Louis XIV ajal. Prints de Conde oli kutsunud Päikesekuninga — nagu Louis XIV nimetati — koos oma tuhande hoovkondlastega nädalalõpuks oma lossi külla. Kuningas koos hoovkondlastega sõitis Versailles' lossist prints lossi.

Vatel korraldas suurejoonelise õhtusöögi kuivalgel lossiaias. Kuid siis juhtub äpradus — praad sai varem oia kui kõik külalised olid serveeritud. Külalised süüsid siiski näljale oemale tõrjuda Vatel'i mitmesuguste ees- ja kõrvaltoitudega, kuid see ei leevendanud Vatel'i saatust — ta oli hingeliselt murtud ja ta alandus üli suur.

Kuid see polnud kaugelgi veel kõik. Järgmisel päeval juhtus palju hullem lugu. Kui õhtusöögi ega hakkas kardetavalt lähedale jõudma, oli lossikööki saabunud ainult kaks kordi kalakest. Ja vaene Vatel — mida pidi tema nädal tegema? Talle oli vaid üks ja ainus tee avatud.

Ta tornas oma ruumidesse ja viskas ennast oma mööga oia ja heitis hinge just paar sekundit enne kui kalamehed suurte kalakorvidega kõõglusele teie jõudsid.

See on ülimalt kurb ja hale lugu. Kuid võib-olla on sellest vähe, et lugejad vända kui tõsine asi on kulinaarikunst.

Siin uskamata Toomaste jaoks teine lugu. Kuulus rooma kokk Apicius, kes elas üheaegselt Julius Caesariga, armastas oma sõpradele korraldada suuri pidusid. Kuni ta ühel päeval märkas, et kõik need suurepärased söömaajad, mis kestsid hämarikust koiduni, olid ta majanduslikult täielikult ruineerinud. Ja siis talitas ta nii, nagu peab talitama iga õige mees, kes armastab keeta ja tunneb oma kunsti kõrgust. Ta kutsus kokku oma sõbrad ja pakkus neile eriliselt peene ja valitud õhtusöögi olles kutsutud selleks oma viimase sesterose.

Kui viimane külaline oli lahkunud, kui piduperemes suure kuldpeetrikatse ümri ja langes siis surult pidulaudade vahele maha.

Aga võib-olla lugejad arvavad, et kõik niisugused suured ja hingevastavastavad tragöödiad sündisid vanal ajal. Ei sugugi nii. Lubatagu siinkohal meenutada ühe prantsuse

kuulsaima koka saatust, kes keetis Prantsusmaa kuulsas restoranis Relais de Porquerolles'is. Kui 1967. aastal ilmus turistide juhtraamat "Guide Michelin" ja Relais de Porquerolles'i tagant oli üks täht maha võetud, laskis kuulus kokk omaele kuuli pähe ja suri oma kuulsas restoranis kuulsas köögis. Ta leiti sealt külalistepoolt, kes kõiki olid vaatama läinud, kuna restoran oli vahepeal pakkus kõrbeliha suitsuga täitunud. Pardid kateldes ja lambakoteletid pannidel olid sõestunud.

Kokad arvatakse reageerinud nii dramatiselt kulinaarsete õnnetuste puhul seepärast, et noid juhtub hea koka käe all nii harva. Vähemalt hääkuna on mulje kui küsitleda kanada kuulsaid kokke. Kanada paremate restoranide kokad ütlevad kõik ühel häälel, et neil on alati kõik õnnestunud, mingid kulinaarsed avarisid neil pole juhtunud.

Muidugi mitme tunni ja osava küsitlemise järele hakkab siiski nii ühele kui teisele meenuma, et tõepoolest, jah, kunagi juhtus see või teine väike väärtus.

Nii näiteks meenus Toronto Park Plaza äsja ja erru läinud koka Jimmi Falco pikapeale üks lugu. Keegi külaline oli tellinud võileiva. Võileib oli hea võileib, hästi valmistatud, ütles Jimmy Falco, "tomatid olid värsked, kanaliha õrn, sink pehme, juust esmaklassiline ja salatitehdest selle võileiva jaoks salatiteta küll just võetud. Ilusad, valkjah-rohelised salatitehdest..."

Kuid ometigi tekkis pahanus just nende kaunite salatitehdeste pärast. Kui külaline esimese suutäie hammustas, hüppas võileiva vahelt väike roheline lehekonn valgele laudinale. "Daam, kes küllalasega laus istus, minestas," jutustab Falco edasi. "Vahepeal toibus ta, avas silmad, karjatas ja minestas uuesti. Konnahe oli vahepeal laualt maha hüpanud ja kargas rõõmsalt laudade vahel. Härra, kelle võileiba ta oli kaunistanud,

ajas teda taga, suur joogiklaas käes.

Ta tahtis konna klaasi püüda, et seda siis hotelli direktorile kui asitõendit esitada. Vahest kui ma magada ei saa, siis tuleb see pilt mu silmade ette õõ pimedatel tundidel."

Montreali Ritz Carltoni hotelli kokk Pierre Demers, kes 1972. aastal võitis seitse kuldmedalit rahvusvahelisel Kulinaar olümpiaadil ja keda peetakse Kanada parimaks parimate hulgas, ütles et tema kõnagi ei ole kunagi, absoluutselt kunagi midagi juhtunud, mida võiks nimetada kõõglusteks.

"Ah, kui ma pikemat nööd järele mõtlen, siis ükskord juhtus siiski midagi," tuleb Pierre'il korraga meelde.

"See oli siis üks meie hotelli tähtsaim direktor tõi oma külalised õhtusöögile. Minna isiklikult valmistasin selle shampinaasi seades keedetud fasaaniprae. Maitre d'hotel seisis üleval trepil, mis viis kõõglust alla söögisaali. Ta oli närviline — närviliselt olime me vist kõik — ja sisistas mõõduvale ooberile, et see jumala pärast kiirustaks — praad võib juhtuda. Oober püüdiski oma teed nööd jooksummuni jatakata, komistas ja fasaan libises hõbevaagnalt alla söögisaali."

Direktor kuulis kandiku ja sööginoode klirinat, vilpas Maitre oma juurde ja küsis, et ega see ometigi tema õhtusöök ei olnud, mis trepist alla veeres. "Loomulikult mitte," vastas elukogunud maestro. Vahepeal olime me õnnetu fasaani üleskorjand, selle kraani all puhtaks pesnud ja kahe minutiga oli meil uus kaste valmis."

Kastesse olime virutanud kõike võimalikku — konjaki, veini, köike, kõike, mis vesisele linnulihale maitset annaks.

Direktor kinnitas hiljem, et ta pole üsna paremini valmistatud fasaani sõõnud. Jah, ühtegi teist pahanust mul hingel ei ole. Minu kõõk on kuulus."

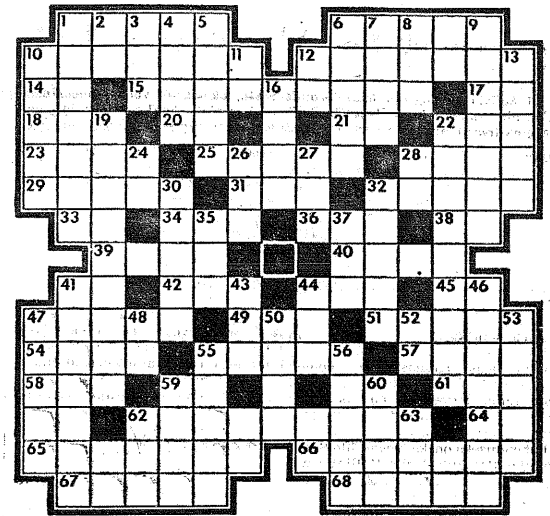
Everett Miller on praegu juba ühe seitsme aasta Vancouveri Bayshorel n'i peakokk olnud. Ta arvab, et kõik tema hädapäevad on nüüd üle.

"Aga kui ma oma ametit õppisin ühes San Francisco suures hotellis, siis oli hädasid palju. Võtame kasvõi seegi kord kui meie hotellis oli bankett 1500-le külalisele. Pidime oma pagariosakonna suuri ahjusid kasutama rissole-kartulite küpsetamiseks. Avasin ahjuukse ja tuleleegid purskasid mulle näkku. Võtsime tarvitust kõik tulekahju kiiskustustajad ja lõpuks saime, õlpanid kartulitega ahjust välja. Kogu kõõk oli kui lahinguväli, leekidest ja suitsust täidetud. Kuid meie ülemkõik ei olnud mitte kurnugi liigutanud. Ta istus kõõgis oma väikese söögilaual taga ja sõi mõnuga oma õhtusöök edasi. Keset kõige suuremat rabelemist käratas ta kelderile, kes teda tavalliselt teenis: "Ma ei saa aua, miisrärast sa mu taldrikut pole vahetanud!" Ei, tema asi see polnud kas kogu hotelli põleb maha ja mis saab meie suurest õhtusöögist. Temal oli söögilaag."

Kuid iga jutujatkuks on teine jutt, mis räägib sellest kui suur kunst on kokakunst ja kui vähe seda tänapäeva inimene oskab hinnata.

Albert Schnell, Montreali Queen Elizabethi hotelli peakokk ütles, et söögivalmistamise kunst on alla käinud nagu kõik kunstid selles patuses moodsas maailmas. "Kujutage ette, inimesed soovivad "kuumi koori", avavad plekktoosi supiga, soendavad selle siis kahe sekundiga üles ja nimetavad seda õhtusöögiks! Ei, see ei ole õhtusöök, see on läänemaailma allakäik!"

EPL ristsõna nr. 7

Paremale: 1 jõgi Prantsusmaal 6 Ukraina ratsaväe liige (lüh. vormis) 10 ülikoolilinn Rootsis 12 veokogu 14 romaani "Münchhausen" autori nime-tähe 15 kostüümball 17 baarium 18 kahe Alpitiipu nimetus Austraals 20 tema 21 firma liik 22 küsimus 23 neli ühesugust täishäälikut 25 lõbusus 28 del Eestis 31 mitte teine... 32 lind, J. Liivi novell 29 mündi nädalalõpuks ei oleval "laulumees" 33 kahekordne kaashäälik 34 primitiivne löögi-riit 36 õhtune valgus 38 neoon 39 viir 40 saksa filmi "Sommer" eesnimi 41 sõjaväe politsei (ingl.k. lüh.) 42 inglase "natsionaaljook" 44 suur, avas 45 USA presidendinimetatud (1857-1930) 47 kohale, 49 röövkala 51 osa koolist 54 Verdi ooper 55 muusik-iline draama 57 teatud nahahaigus 58 kont 59 kuulsat Itaalia kuurti ja maalikunstniku nimetatud (1475-1564) 61 irdunud 62 suur rahvapiidu keskusev 64 ratsastajaline oop. USA lõunariikides (esimene siip) 65 kevadil 66 ääretus 67 täiskasvanud (ingl.k.) 68 tantsud.

Alla: 1 kruvijoonele traat 2 Eesti Post 3 teatud liikumine 4 rohtaim 5 naise nimi 6 habras materjal 7 sepa tööriist 8 ameerikapärane mehe nimi 9 lõbusus-astus 10 tsaari käsk 11 aas-

takoosolek 12 argoon 13 ajas segamini 16 toit 19 suur rahvapiidu muusikaalne tagapõhja 22 enne-paastuaegne rahvalõbusus katoliiklikes maades (om.k.) 24 kuulus Taani tummfilmiaja naisfilmiläh (nimetatud) 26 ese 27 jook 28 lüh. kirjaümberikul 30 naise nimi 32 sortiment 35 teatud liiki "Mati" 37 kõrgre kvaliteetiga 41 käsk lapsele, kellele just kommi on antud 43 Soome kirjanik 44 end. Ühendatud Rahvaste peasekretär 46 rahva lõbususastus (ühend. loomadega) 47 aua 48 kassina 50 kutsuh hädasõjala 52 lehekülj 53 kõitis kööks 55 endalt 56 pandlatoline kinnitustvahend 59 lõbusus 60 element 62 teatud maadlus- ja enesekaitse viis (esimene siip) 63 oop (prants.k.)

Lahendus 6:

Paremale: 1 Vietnam 7 rasi 8 Urja 10 peet 11 krokt 13 annus 15 Korea 16 eneseli 18 moin 19 auk 21 Aksti 25 Jaapan 30 Hina 32 olemas 33 vindus 34 gemm 35 leli 36 maru 37 laadung.

Alla: 1 vaeue 2 istus 3 ei 4 nurk 5 aroom 8 mikro 7 renn 9 siel 10 Pae 12 Iau 13 sea 17 Luj 20 kao 21 ahh 22 kiil 23 sinel 24 India 26 algan 27 peerg 28 ammu 29 nam 31 aula 36 mu.

Koguneme Vabariigi aktusel Stockholmis!

Eesti Vabariigi aastapäeva aktus Stockholmis peetakse sel aastal jälle Kontserthoone suures saalis. See toimub pühapäeval, 25. veebruaril, algusega kell 13 ja aialele pühitsemise sel puhul Eesti Vabariigi 55-aad aastapäeva. Aktuse pääsmed on eelmüügil tavalistel bürootundidel Eesti Rahvufondis ja Kultuurikoondises (mõlemad asuvad Eesti Majas) ja pooltelist tundi enne aktuse algust Kontserthoone saali, kus on soovitatav hankida pääsmed eelmüügil!

Huvi aktuse vastu on suur ja kindlasti kujuneb see Stockholmis ja ümbruskonnas eestlastele pidulikuks ja rõõmsaks jälleühinemise paigaks. Kava on mitmekesisel huvitaval. Aktuse avab nooruse esindajana Eeva-Merike Kangro. Aktuse kõne dr. Ilo Kabinalt. Rootsi poolseks aktusekõneleja on Riigipäeva liige Staffan Burestam Linder.

Rikkalikult kontsertosas esineb kontserpianist Kabi Laretil kolme palaga F. Schuberti ja C. Debussy he-

liiloomingust. Ta jõudis hiljuti koju kontsertereitl America Ühendriikides, Kabi Laretil meelisterlik muistseerimine kujuneb kuulajale kindlasti kauniks elamuseks. Suurt ja põnevat huvi pakub Kuningliku Ooperi solisti Björn Askeri (bariton) esinemine lauludega eesti heliloomingust.

Ta laulab kolm vanameister Artur Kapi laulu rootsi keeles, tutvustades seega eesti heliloomingut ka rootslastele, ja eesti keeles Olavi aaria Evald Aava ooperist "Vikerlased". Björn Asker on teatavasti abielus eestlanna Anne-Mari Hormiga. Kontserdi lõpetab Stockholmil Eesti Meeskoor kolme viimasa lauluga Lembit Leetmaa juhatusel. Björn Askeri ja Meeskoori saadab klaveril Harri Kiisk.

Aktuse korraldab Eesti Rahvufond koosõs teiste keskkorraldajate ja ütleb kõigile aktuse külalistele südamest tere tulemast!

● Vancouveris, Kanadas, sai 70-aastaseks Osvald Rumberg, kes seal on 66-aastane kalurina kuuli pensioonile minekuni.

● Liis Teidla Stockholm-Stuvstast viibis pärast Toronto Eesti Püüki külas oma venna perekonnas New Yorgis, kust ta nüüd tagasi liiks Torontosse, et ka seal müüda aaga viibida.

Kas teie lapsed ja lapselapselaps loevad

EESTI PÄEVALEHTE?

Selle kaudu seotakse nad eestlusega ja Eesti probleemidega. Paljud vanemad peavad oluliseks tellida lehte ka oma lastele kingitusena, et nad harjuksid eesti oma lehte lugema.

SOOVITAGE EESTI PÄEVALEHTE NENDELE, KES VEEL EI OLE TELLIJAD

EPL saadab meeleldi proovinumbreid.

EESTI KULTUURI KOONDIS
POSTGIRO 57588

Sovjet kavandab kaitseväli otse üle Soome lahe idasopi

Et kaitsta Leningradi läänetornide vastu, otsustasid vene planeerimisorganid Gosplan ja Gosstroj ehitada otse üle Soome lahe kaitseväli. Selle pikkus oleks kokku 26 km ja arvestuste kohaselt kaitseks see Leningradi efektiivselt uputuste eest, mis ühti kaansavad tugevate läänetornidega.

Üleujutused on olnud Leningradi suhtluseks linna asutamisest alates 1703, mil Peeter I rajas oma uue pealinna Petrogradi Neeva madalatele ja soistele kallistele.

Suurimad uputuskatastroofid on toimunud 1824 ja 1924, kuid ekspertiide kohaselt võivad need korduda, kui ei suudeta vaos hoida veetõusu, mis kaasneb näiteks tugevate sügistormidega. Nii võib Neeva pind tõusta 5–6 meetrit.

Viimastel aastatel on Leningrad kaotanud lääne suunas piki Soome lahe rannikuid nii lühemad kui pühajad. Linnaplaneerijad on jõudnud otsusele, et uputuste vältimiseks peab midagi radikaalset ette võtma.

Lahenduseks on kaitseväli üle Soome lahe. See kulgeb üle Kotlini saare, kus paikneb Kronstadt nimeline linn ja edasi Karjalasse, kus "lõpp-peatus" on Gorokaja.

Kaitseväli komplektitakse jõuajamam-madidega, mis asuksid Neeva jõel, umbes 20 km ülespoole voolu.

Seega loodakse hoida eluosi ka Leningradi ekspansioonile lääne suunas, ütlevad vene eksperdid. Nii on võimalik asustada kogu Neeva-delta rannikupiirkonda ja ka Kotlini saart täies ulatuses.

Projekt on muidugi suur, kuna kaitseväli piirkonnast tuleb ära feda-da umbes 19 miljonit kuupmeetrit mulda. Seda omakorda asendatakse 14,5 miljoni kuupmeetri liivaga, kivikillustikuga ja kividega. On vaja ka

25 000 tonni metallkonstruktsioone. Kaitsevälell on planeeritud autost-raada, mis kujuneb Leningradi ring-te üheks osaks.

Laevaliiklust vall ei takista. Kaitse-väli ehitatakse betoonist vāravad, milliseid vajaduse kohaselt on võima-lik sulgeda. Normaalselt on need aga alati avatud.

Arvestuste kohaselt ei kujune Nee-va jõe sopp ka mingisuguseks seisva ja roiskuva veeva sisejäreks, kuna kaitseväli on varustatud veealuste luukidega. Need garanteerivad vajali-ku vee ringluse.

Kuna Leningradi aeg-ajalt ähvarda-

BATUN...

Algus lk. 1

küsimustes nõuandva komitee loom-
mist.

Lääneriikide diplomaadid avaldasid BATUN-i esindajatele arvamist, et need on siiski väga raske oma kava-sid Helsingis läbi rusuda. Kanada esindaja Liitunud Rahvaste Organi-satsioonis G. L. Hearn kriipsutas eri-ti alla, et Balti riikide esindajad peaksid olukorda vaatama realistli-kult, kuna keegi ei taha sõda ning N. Liit ei ole valmis oma seisukohti Balti riikide suhtes muutama.

Paljud diplomaadid avaldasid ar-vamist, et nad ei usu üha ja lääne vahelise pingeuse vähenemisse, vahelvarutud suhte parane mine Ühendriikide ja N. Liidu vahel.

Mõned avaldasid ühtlasi arvamist, et konflikt N. Liidu ja Hiina vahel on paratamatu.

Diplomaadid suhtusid üldiselt süm-paatselt Balti probleemidesse, kuid valisid samal ajal hoolikalt oma sõ-nu, et mitte tekitada eksiarvamist, nagu lubaksid nad omalt poolt mingi-sugust abi. Oli isegi neid diplomaat-
te, kes keeldusid BATUN-i esinduse vastuvõtmisest Balti riikide küsimu-se arutamiseks.

Rootsi esindaja Olof Rydbeck Liit-
unud Rahvaste Organisatsioonis viitis, et Rootsi esindus maailmaor-ganisatsioonis ei tegele nende küsi-mustega.

Lääne-Saksamaa esindaja UN-is Walter Gehlhoff kirjutas BATUN-ile, et tal ei ole võimalik teiste kogu-stuste tõttu BATUN-i esindajaid vastu võtta. Peale eelmaintud riikide võtsid BATUN-i delegatsiooni vastu Türgi, Portugali, Kreeka, Malta ja Inglismaa esindajad. N. Liidu, Ida-Saksamaa ja Bulgaaria esindajatega ei võetud kontakte. Terve rida N. Liidu satelliitriike, kelledega telefoni teel räägiti, lubasid tagasi helistada, kuid ei teinud seda. Eestiastest kuu-lusid BATUN-i delegatsioonidesse dr. Heino Ainso, Karl Juks, Sirje Okas, Victor V. Vinkman ja Jutta Virkmaa.

Kui esineb surmajuhum

Konsulteerige suurima usaldusega
matusebürood

Thure Söderquist
Begravnings &
Eldbegängelsebyrå

Mariatorget 1
116 48 STOCKHOLM
Tel. 44 80 07, 44 80 88

Erjala:

Eestikombelised
matusetalitused

Ööpäevane valvekord

vad ka Laadoga veemassid, ehitataks Ust-Izori juurde jõuajam koos tammedega. Nii on võimalik hoida veenivoo konstantsena Laadogas ja ka Volhovi ja Sviri jõgedes.

Pravda märgib, et tehnilised pla-neerimistööd mõlema projekti jaoks on lõpetatud 1975.

Leedu põgenik

Algus lk. 1

dajatest-põgenike, isa ja poja Bra-zinkaste selgimata saatus olnud tea-da ega soodustanud huvi Türgi vas-tu. Seetõttu valitud ohtlikum tee Ateenasse, mis ka õnnestus.

Kreekas saadi asüüli. Leedulased asusid kohe oma kaasmaalase pääst-misele USA-see katoliku kiriku kaasabi. Sama aktsiooni alustasid ka ortodoksikiriku ringkonnad 6 venelase suhtes. Emigratsioonivõimu-de vastutulekul ongi nüüd kõik nad USA-s.

Kreekas viibides paigutati nad ajutiselt elama "Lavronise" laagri-
sse. Radiotelegrafist V. Gadliauskas-
kel oli seal huvitav kohtamine ühe oma kaasmaalasega ja nimelt järgmistel asjaoludel.

UUS LEEDULASEST PÕGENIK

Kreekas viibis ja esines okup. Leedust Vene võimude korraldusel läände esinema saadetud tantsu-trupp "Ruta". Viibinud oma esine-misringisõidul Ateenas, hüppas tantsi-trupist ära Antanas Mockapet-
ris, paludes kreeka võimudest asüü-li. See võimaldada. Kreeka võimud saatsid ta põgenike jaoks korralda-tud "Lavronise" laagrisse kuni elu-käigu edasise korraldamiseni. See kõik juhtus septembris.

Väga suur oli mõlema leedulase, radiotelegrafist V. Gadliauskase ja tantsija Mockapetris üllatus, kui nad viimase saabuselise Kree-ka pinnal vabade inimestena kohta-sid.

Nüüd on V. Gadliauskas juba USA-s. Leedulaste poolt on ka juba mõnda aega käiku pandud as-
jaamine, et USA-see pääseks ka A. Mockapetris. Nagu kuulame lee-du ringkonnist, on loota selle peat-set teoksaamist.

IKKA SALADUSED JA SALAFARITSEMINA

Kõnelustes lehemestega oma tööst ja elust Vene kalalaevakesel on ra-diotelegrafist Vytautas Gadliauskas seletanud, et nende laev tegelnud vaid kalapüügi-ga. Muid ülesandeid neil pole olnud, kuna laev oli liiga väike ja tegutses suurte kalalaevade "meeskonnas", andes püügid kohe-seit nalle üle. Laeva välksuse ja ka sellelõttu, et neil polnud ette nähtud välismaiste sadamate külastamist vas-tavate lubade puudumisel meeskonnal, polnud neil muid ülesandeid kui kalapüüd.

Mõnda omapärast ta aga vene lae-vamehe elust seletas. Ta märkis, et igal merele saadetud mehel on selle-kohane pass "eri viisiga", mis mää-rab rangelt kontrollitud usalduse. Tema "viisi" kandis liiki nr. II. Sel-le omanikul ei ole lubatud võõraste, välismaiste sadamate külastamist laevalt maale minemine. Oled laevas nagu vang. Maale pääsevad vaid vii-sa nr. I mehed.

Laeva radiotelegrafistile on antud rida ranged korraldused. Tema oli lae-vas nagu vaid ühenduse pidamiseks nende pääsevad.

Kusagile mujale ei tohtunud ta radiolühendusi võtta. Kui juhtub, et laev pörkab kokku mine teise laevaga, on radiotelegrafistil luba-tud vaid teatada, et laev pörkas kokku teise laevaga, nimetamata laeva nimesid, on kokkupörkes sur-majuhumid, tohib teatada vaid ta-kooniliselt "kaks surnut, või

EEL KIRIK

STOCKHOLM: Peapiiskoplik kogu-dus. Jumalat. Eesti Vabariigi aasta-päeva puhul laupäeval, 24. veebr. kell 13 Jakob kirikus. Teenib õpeta-ja Elmar Tõldsepp. Laulab koguduse koor Jüri Raidi juhatusel. Laulu-lehed.

EV aktus Göteborgis

Vabariigi 55. aastapäeva aktus toi-mub pühapäeval, 25. veebruaril Burgårdeni gümnaasiumi aulas, Skånegatan 20, algusega kell 14 (kell 2 päeval).

Aktus algab Eesti Üliõpilaskonnas esindaja Tõnu Riimari avasõnaga. Aktuse-kõne peab Andres Kung. Ter-vitussõnavõttudega esinevad nelja de-mokraatliku partei esindajad: Christi-na Rogestam (cp), Stina Gunne (m), Oile Jansson (s) ja Rune Zachrisson (FP).

Muusikalises osas on kaastegavad: viiulisolistina Elisabeth Vecchi, keda kaasab klaveril Hilja Saarna. Kavas on Griegi Sonat G-duur op 13. Eesti Altkooli õpilaskoor esineb kahe lauluga ja lauluanambel "Lemmi-kud" samuti kahe lauluga. Göteborgi Eesti Meeskoor esitab kava lõpul kolm laulu. Aktus lõpeb hümnide laulmisega.

Eesti Vabadussõja võitlustest osa-võtjail on pääs aktusele tasuta.

Toetus Balti Arhiivile

Rootsi valitsus jagas summasid kul-tuuriliseks otstarbeks 660 000 krooni ulatuses. Toetusasjade hulgas oli ka Balti Arhiiv, kellele määrati riialteli ja arhiivilade paigutamiskapvide mure-tsemiseks 5 000 krooni.

Akad. eksamid

Manitoba ülikooli Kanadas lõpetas magistri kraadiga arhitektuuri alal Enn Ots.

Toronto ülikooli lõpetas B.Sc. kraa-diga Peeter Carl Ojala.

Aucklandi ülikooli Uus-Meremaal lõpetas teistkordselt magistrikraadi-ga, seekord saksa keele alal, Ingrid Suliin.

kolm... neli surnut", ja mitte mi-dagi enam.

See tundub mitte ilksi naeruväärse-na, vaid ka lapsikuna, kuid nii see on. Vast aitab see ehk läänese elavai-le ja Vene rezhimi kiitvaine mõnda iseloomustada ja avab ehk ka veidi nende silma tõe ning tegelikkuse nä-gemiseks, arvas V. Gadliauskas.

Tulevikukavast V. Gadliauskas veel suuri ei tee. Ta tahab aga jää-da, kui võimalik, ka siin maal truuks mereetnitsusele. Leedulastel ongi sõitmas küllalt meremehi, kes on lubanud töö saamisel oma abista-vat kätt.

GÖTEBORG

E. Maja Vabariigi aastapäeval Pühapäeval, 25. veebr. pärast Eesti Vabariigi aastapäeva aktust serveeri-vad Göteborgi Eesti Maja klubi pere-naised klubi ruumides, Drottningga-tan 27 sooja toitu ja kohvi kodusküp-setatud saadega.

STOCKHOLM

Olimaalikursus

Eesti Noorte Kunstigrupp korral-dab oma uutest ruumides Grev Ture-gatan 16, III tr. (Korp. Sakala juu-res) õhlaalimise kursuse Kunstika-deemia õpilase Kristina Kauri juhti-misel. Registreerida ja informatsiooni küsida Mart Kikerpuult tel. 710 61 58.

STOCKHOLM

Tennisklubi kella-viie-tee

Stockholmi Eesti Tennisklubi kor-raldab pühapäeval, 11. märtsil alguse-ga kell 14.30 Ooperikeldri peoruumi-des kella-viie-tee. Kava kohta ilmut-te teade hiljem.

STOCKHOLM

Loeng Tanzaniast

Titiu Valmet, kes pikemat aega elas Tanzanias, annab ülevaate ja näitab filme sealsest elust Esinduse Nais-ringi korraldusel teisipäeval, 6. märtsil kell 18 Esinduse ruumes, Sand-hammsgatan 1. Kohvilaud kõigile kaetud. Naisringi ütleb kõigile teretule-mast!

STOCKHOLM

Sõderitõlle kutsun

Kutsutakse kõiki Metsakodu Tall-harjapõlde laupäeval, 24. veebr. Ro-senborgi kooli sammas-saali. pool tähistatakse Vabaduspäeva ja esitatakse kirev-lõbus peokava no Vaksi ju-hatusel. Ei puudu eiinclud, loteri-ga tantsumuusika. Külalised tuleb igast ilmakraer. Tule Sinagi! Algus on kell 18 ja lõpp pärast keskööd.

UPPSALA

EV aastapäev

Eesti Vabariigi 55-nda aastapäeva tähistamine toimum laupäeval, 24. veebr. järgmise kavaga. Kl. 16 päeva-kohane aktus ja jumalateenistus Mi-kaeli kirikus. Kaastegavad peapiis-kop Veem, praost Aunver, ooperilaul-ja Viisimaa, kõnega Endel Krepp, kuusjuures orelli toimib muusikadirek-tor Bertil Nordin. Kl. 18 koosviibi-mine kohvilauaga Uppsala Eesti Kodu ruumes. Osavõtumaks 6.-. Osavõtu soovist teatada mõnele seltsi juhatus-liikmele (vt. teisel) hiljemalt kol-map. 21. veebr.

UPPSALA

Eesti Seltsi juhatus

Uppsala Eesti Seltsi aastapeakooso-lekul 28. jaan. valitud juhatus töötab järgmises koosseisus: Esimees Kaarel Vahtras, abiesimees Voldeimar Krüppelmann, sekretär Arnold Laidva, abi-sekretär Anu Mark, laekur Eduard Keelste, sektsiooni esindaja Erik Usen. Juhatusse address on: c/o Kaar-el Vahtras, Ymergatan 17 E, 753 25 Uppsala.

Kes kooks eesti rahvaröivaste

seelikuriideid

Teatada tel. 06/45 76 49

SUUR VÄRVI TV REALISATSIOON kuni 1. märtsini

normaals radio
& elvaruhus ab

Svandammsplan 2, Hagersten. Tel. 45 13 50

JR 200 ülem ja Sõprusühingu
auliige

Kolonel

Eino Kuusela

Sünd. 21.9. 1899
Surn. 13.2. 1973

Mälestavad

JR 200 SÕPRUSÜHING

Stockholmis

JR 200 KOONDIS

Göteborgis

TORONTO SOOMEPOISTE

KLUBI

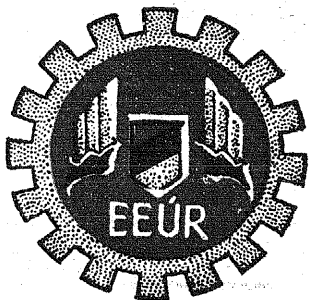
Kolonel

Eino Kuusela

Sünd. 21.9. 1899 Uusikirkkos
Surn. 13.2. 1973 Helsingis

Mälestab sügavas leinas

SOOMEPOISTE AJALOO
ORGANISATSIOON

EESTI ETTEVÖTJATE ÜHING ROOTSIS TERVITAB KÕIKI KAASMAALASI EESTI VABARIIGI AASTAPÄEVAL 1973

AB ADOPLAST
Plastitööstus
Saltjö-Boo

AROSTRYCK
Trükkikoda
Uppsala

ATLANTIC PLAST AB
Plastitööstus
Huddinge

BANKERYDS TEKNISK AFFÄR
Majapidamistarbed, Värvad
Bankeryd

AB BROMANCO
Väliskaubanduse ettevõtte
Stockholm

CURVE AB
Plastitööstus
Ekerö

AB EESTI MAJA
Stockholm

ERIKAL PLAST AB
Konsultfirma
Bromma

ESKILSTUNA
MODELLINDUSTRI AB
Valumudelite tööstus
Eskilstuna

AB ESTOMATIC
Masinatööstus
Stockholm

GULDVARUFIRMA ESTO AB
Kuldesemete hulgitöök
Stockholm

HAGALUNDS BILSERVICE
Autoremonttöökoda
Solna

HALDNA PÄLSATELJÉ AB
Karusnahkade ateljee
Stockholm

HALDUR AB
Konsultfirma
Stockholm

FIRMA HANSUM
Elektrotehnilised
masinad ja aparaadid
Stockholm

HOIVAIMPORT AB
Väliskaubanduse ettevõtte
Göteborg

HÖBELAIDS LIVS
Toitained
Stockholm

IFB ANATOMISKA BANDAGE AB
Arstlikud bandaazhid
Stockholm

FIRMA BERNHARD INGEL
Ehteasjade tööstus
Hägersten

ERICH KALJOT AB
Väerkuumpakendid
Ljungby

KALJOT PLASTSVETS AB
Kontoritavete ja
reklamesemete tööstus
Sundbyberg

AB LEVEPLAST
Plastitööstus
Segeltorp

AB A. MIKKOV
Kuldesemete hulgitöök
Stockholm

MISOMEX AB
Täisautomaatsed
korduskopeerimisasinad
Hägersten

E. NEEM AB
Reklaammitšid
Mölnlycke

NORDISKA TO-LU
Keemiatööstus
Uppsala

**NORRMALMS RADIO &
ELVARUHUS AB**
TV-raadio-stereo-
majapidamismasinad
Hägersten

OJA'S FOTO
Foto-raadio-stereo
Stockholm

WILLEM PEEKERS BAGERI AB
Leivatööstused
Johanneshov — Mölndal

PUNDIS SNICKERI AB
Puittööstus
Norrköping

**RADA MEKANISKA VERKSTA-
DEN**
Peenmehaanika tööstus
Sundbyberg

RIKSBY-TRYCK AB
Trükkikoda
Sundbyberg

K. A. RUTMAN & CO
Väliskaubanduse ettevõtte
Stockholm

**SIFFER-SERVICE DATACENTRAL
AB**
Dateenindusbüroo
Stockholm

AB SIMSON BRÖD
Leivatööstus
Solna

**AB STOCKHOLMS PLAST INDU-
STRI**
Plastitööstus
Huddinge

**STUVSTA FORM- &
PRESSVERKTYG AB**
Plastikavormide tööstus
Huddinge

SVENSKA PLASTFABRIKEN AB
Plastitööstus
Farsta

AB TEKNOPLAST
Plastitööstus
Sundbyberg

TOOMINGS BAGERI AB
Leivatööstus
Bandhagen

UPPLANDS HÄLKORTSBYRA
E. SILD
Dateenindus
Uppsala